

גדלה קתני ואסור להחין משמע דכ"ל לתת דמהני כר' ישמעאל כ"ר יוסי דס"ל
 כדריה דמותר להחין ערב ט' ב"ב כל זמן שמותר לאכול וכתיב דר"ן ז"ל ללא כהירא
 כפסוק הלכה כן דמכוס שתיקוה דמהני לא פסקין בשום דוכחה דמאי לא פירשו
 במתניתין פירשו כדריה הלכך מני מחתיל כסעורה המפסיק בה משע שעות ולמעלה
 אביר להחין כניו ידיו ורגליו ואסור לסוך כפי' ב"ב ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 וסיכה הלאות ללחמך עשה מינה ונראה כרוחן כפי' ב"ב ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 דני אגלות אלו הסור אלך משתחשך עכ"ל ז"ל. ובגמ' תנא אכל אכל הוא בשר מליח
 ובוהא יין מנתו וכל זמן שלא עשה במלחו אלא שני ימים וליה אחת זומן אכילה חמשים
 נקרא בשר פסי לא יין מנתו כל זמן שהוא חמסין דהיינו שלשה ימים: ר' יהודה
 מחייב בבפיית המטה. גמ' תניא אמרו חכמים לר' יהודה לדרבך עברות ומתקת
 מה תהא עליהם א"ל קף אני לא אמרתי אלא ביטול והניח גמי הכי מודה ר' יהודה
 להכמים בשבועות וכול ומודיס חכמים לר' יהודה ביטול ואיכא בימייהו שאר מעות כדהניח
 כשאמרו לכפות המטה לא מנחו בלבד הוא טופס אלא כל המעות סולן. הוא כופה ורבינן
 סבירי מחו לבד. הוא ע"כ ולא שאר מעות אמר רבא הלכה כהנא לר' יוחנן דקאמר ולא
 הדור לו חכמים ע"כ פ"ק פ"ד שאין לר' יוחנן לכפות המטה והאידנא דהיינון לנשפיה לא
 עבדין כפייה המטה ואפי' בבל. הוסי' ז"ל: דן אמר רשב"י. וכו' פ"י ע"כ ע"כ ע"כ
 קב"ל: בהמשה עשר באב. גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל יום שהיהו שבעים
 לנח זה שם אמר רב נתנן יום שבוהא שבע בנימין לנח בקבל: שבהו בני ירושלים
 ויצאין. וכן הוא בירוש' וכן הוגה במסכת סנהדרין יוסף השכניו ז"ל. אהן
 לנח בברייתא בגמ' א"ל בת מלך שאלת מכת כ"ג בת כ"ג מכת כ"ג בת כ"ג מכת כ"ג
 מלמטה בת משוח מלמטה מכת כהן הדיוט וכל ישראל שאלין זה מזה כדי שלא יהיבוס
 מי שאין לו ע"כ. ואי וכל ישראל ר"ל אפי' גברים גורסא כגונה היא בני ירושלים ובודאי
 דגנת בבל בני אכל גנים אלא שכלל גנות. והראש"ם ז"ל נראה דנייט שבהו גנות
 ישראל ואלוהו בניו וכו' אפי' בגמ' ב"ב ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 הלא בירוש' וגם כן שם ב"ב ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 כנלי לנח וכו': מעונין מביילה. גמ' אמר ר' אבהו אפי' מוקפליס ומונחיס בקופסא וכתיב
 הר"ן ז"ל וכן הירוש' למדנו שכל הבל הלויס הטעניו חכמים עבדו בלחוד יום ואפי'
 מוהיס ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 הלויס טעניו עבדו ר' יואי כ"ר ישמעאל אומר אפי' נהויס בתובס ופרדן נהויס
 נחביה ומימא טעניו עבדו ומשני מהוך שבוהא מטבילן הוא מטבילן ע"כ ורש"י ז"ל פ"י

מסכת מגילה

דנרסין התם כל קן דתנין חל להיות ב"ד אהן קיימין א"ר יוסי מהתנהא אמרס כן
 מוקפית חומה למחר. א"ר יוסי לית כאן חל להיות בשני לית כאן חל להיות בשבת חל
 להיות בשני לומא רבא בחד בשבא חל להיות בשבא לומא רבא בערובתא ע"כ: חל
 להיות ע"ש וכו' עיירות ומוקפיות חומה קורין בו ביום שם ב"ד סוף הפרק
 ובגמ' מוקי מצינ' אי רבי אי ר' יוסי דשמעינן להו כדריהו דקאמרי עיירות ומוקפיה
 חומה קורין בו ביום ולא כתיב דלמחר חל להיות בע"ש כדריס עיירות גדולות מוקפדין
 ליום הכניסה ומוקפיה חומה קורין בו ביום ואיכא תנא אהרינא דס"ל מוקפיה וכפריס
 מוקפדין ליום הכניסה ועיירות גדולות קרין בו ביום. ובגמ' מפ' פעמא דלחוד ופעמא
 דר' יוסי מפרש' בגמ' משום דכתיב בכל שנה ושנה מה כל שנה ושנה אין עירובא דלחוד ופעמא
 אף עתה אין מוקפין קודמין לעיירות לקרות ביום הכניסה עם בני הכפרים אלא חל
 ואלו קורין בו ביום וגם רבי דריס הכי מה כל שנה ושנה אין עירובא דלחוד ופעמא
 אף כשהל להיות יום י"ד בע"ש אין עיירות נדחות ממוקפין להקדים לקרות ביום הכניסה
 עם בני הכפרים אלא חל ואלו עיירות ומוקפיה חומה קורין בו ביום אמרס הר"ן ז"ל
 כתיב ומש"ס יודחו מוקפין חומה דס"ל לומא דלקמיה שהוא יום י"ד קורין בו עיירות
 גדולות לפי שהוא יום קריאה לרוב העולם וימי ע"ק לנח ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 כפרים ע"כ: חל להיות בשבת כפרים ועיירות גדולות מוקפדין ליום הכניסה
 ב"ד פ"א דהלכות מגילה וכתיב הר"ן ז"ל והיינו טעמא דעיירות גדולות מוקפדין ליום הכניסה
 משום דכיון דיום י"ד חתי בשבת לא סני דלא לידחו ובע"ש אי אפשר דליקרו משום
 דליתו יום קבוע לומר חלם הלכך מילחו ליום הכניסה שהוא זמן הכפרים מימא ע"כ:
 ג' איודה עיר גדולה וכן הרין כדרך דכל שאין בו עשרה במנין נדון ככפר אכל
 המוקף חומה מימות יבוסע כן מן אשילו אין בו עשרה בעלמין קורין בנ"ו ועיין בהר"ן
 ז"ל דדוק לעיר כענין עשרה בעלמין אכל לכתב המוקף חומה לא בעיין וכן דעת רס"ג
 ז"ל דדוק לעיר כענין עשרה בעלמין אכל לכתב המוקף חומה לא בעיין וכן דעת רס"ג
 וכן כתב ס' המניד משנה: בל שיש בה עשרה במלנין ימינו עובדיס ז"ל הפס
 ס' רש"י ז"ל אכל הר"ן ז"ל כתב ע"כ פ"י רש"י ז"ל דלון לר' אהא כל ששכימין ומעריבין
 ב"ב הכנסה להיות מניין ס' ששעט הפסל די כדק ע"כ: באלו אמרו מוקפדין
 ולא באחרין לעיר כענין עשרה בעלמין אכל לכתב המוקף חומה לא בעיין וכן דעת רס"ג
 פורים בשבת ובע"ש וגרסין בירושלמי באלו אמרו מוקפדין ולא מאחרין קריאה מגילה
 התרומה שקלים פ"י בקריאת מגילה משום דכתיב ולא יעבור בתרומה שקלים משום דמריח
 ניסן ואילך לא בני לחלוי תמידין אלא מתרומה חדשה אכל שעורה ר"ה פ"י שהיו עושין
 כשהיו נשכרין ובע"ש חלם החדש ומשעות פורים מאחרין ולא מוקפדין הר"ן ז"ל. והעולה
 הוא ז"ל דטעמא דשעורה פורים מאחרין משום דמה שאמר הכתוב ולא יעבור היינו
 לקריאה אכל לשמחה לא והוא ירושלמי זה בעיר א"ח ס' תי"ט: אבל זמן
 עצי ההבנים וכו' איה דגמרי זמן ע"י הכהלים והעם וכו' ודליתיה בפרק בתרא:
 דהעירות במגנה וכו' איה דגמרי זמן ע"י הכהלים וכו' ודליתיה בפרק בתרא:
 ובתוספתא מוסף וספק מילה פ"י נולד בין השמשות ופי' הר"ן ז"ל זמן ע"י הכהלים

פרק א א מגילה נקראת וכו' עד סוף ג' ב"ד פ"א דהלכות מגילה מוקפין ד'
 עד סוף ח' ובעיר א"ח סימן תרפ"ה: ב"א וכו' כ"ו בספר הרוקח ס'י
 רל"ו חמשה זמנים וכן חמשה פורים במגילה. וכתיב הר"ן ז"ל וליכא כהא מוקפין לא
 התירוהו דלפילו לאביו דלמחר בפק קמא דיבמות דלפילו בשני בתי דינים
 בעיר אחת איכא משום הגזרות הלא כעני בתי דינים בשני עירות: מוקפיה דלוי
 בני הכפרים מוציין לעמון ודעהו לחור ואחד מוקפין הוא שמואלין דלוי
 נראה שיהא אחד מבני העיר כפרים כיון שאינו מחוייב בדבר הלכך הו
 להו כעני בתי דינים בשני עירות וסור לביע עכ"ל ז"ל. ואיכא למתני' התם דק' י"ג
 ובגמ' זו דברי ר' עקיבא שהתנהא אכל המוקפין חומה קורין ב"ד או בנ"ו משום דהאידנא
 רוב ס' תרפ"ח מגילה בזמן הזה אינה נקראת בזמן הזה אלא ב"ד או בנ"ו אפי'
 שבזמן שנית המקדש קיים היה נקראת ב"ד ב"ב ב"ג ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד
 הכתובים בגמ' מ"מ בזמן הזה אין קורין אותה אלא ב"ד או בנ"ו משום דהאידנא
 (וכו') בזמן הזה הואיל ומתפללין בה אין קורין אותה אלא בזמנה פ' רש"י ז"ל הכל
 נופס נקרא מגילה ואומרינן ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד ב"ד
 של ניסן עיין פסח ואם תקדים קריאה יעשו פסח לטוב שלשים יום של קריאה אע"פ
 אוליין חנוך בימים האחרונים של פסח לפיכך אין קורין אותה אלא בזמנה ע"כ והביאו
 ר"ע ז"ל בסנהדרין. ויש עוד פ"י אחר לבריה"ן ז"ל בזהאיל ומסתכלין בה ויס שגורסין
 ומתפללין בה וכו' כדליתא התם: מצינו יהושעע בן נון בספר הרוקח סימן ר"ט
 לך אמרו מימות יבוסע בן עון ולא אמרו מימית משה לפי שהיבוסע לכד וליכא כל
 העיר אכל משה לא כבש רק סיחון ועוג ע"כ: ומתני' ללא כר' יהושע בן קרח דלמחר
 מימית האזורים. ודלא כר' יוסי בר יהודה גמי דס"ל כותיה כדמוכח בירושלמי:
 כפרים ועיירות גדולות וכו' קתה משמע דהר"ן ז"ל גמרי שאין מוקפיה חומה
 קורין ב"ד אלא וכו': אלא שהבפרים מוקפדין ליום הכניסה חכמים הקלו על
 הכפרים להיות מוקפדין ליום הכניסה מפני שמפסיק מים ומזון לאחיהם שבכרמים:
 וברוש' ב"ב ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 [ומתקוין] על מה שכתב ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 ומשכחה מדינה ומדינה ועיר ועיר ע"כ: והקפס הרש"י ז"ל ואלו הוא לא אפשר אלא
 ויקבלו ב"ב שהוא יום העניית לקרות פ' ויחל וצפריים ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 דתין הכפרים ומוקפדין כ"כ אלא על הוקין הקריאה שתקן מרע"ה שהוא ביום ס' וה'
 אכל קריאה וכן כדליתא וקריאה עמלק שבשורים שאינם מתקניו מרע"ה אפי' שה'
 מכת תקונו כדתיב לקמן כפ' בני העיר לא קפדי בהו כולי האי מיחו ים לחמיה דהא
 קריאה פ' ה' מ' מתקנת עורה הוא וי"ל דקריאת ב' ו' מימינו מרע"ה היה אף
 משני שלא היו קוראין רק ג' פסוקים ויהא עיר ותיהן עשרה נקראת על שמו כדליתא
 כדכא קמא פ' מדינה עכ"ל ז"ל: וכן חל להיות ב"א חל להיות ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ
 והר"ן ז"ל נראה דלא נרסי ליה וי"ל הר"ן ז"ל חל להיות יום י"ד שהוא ע"כ ע"כ
 לפי שרוב העולם קורין בו ומשום קתני ליה סתמא ע"כ וכן מוכיח בירושלמי דל"ג ליה

ועולה בין נדר בין נדבה אין צלה מן המעשר כיון דלאו צה אכלת ארס כדלרשון והלכה ושמחת שמחה שיש בה אכילה יאלו עולות שאין עמהן אכילה עכ"ל ז"ל. וכן כתבו ז"ל שם בחטויות דהא דקמיין ליה מייירי בשלות לראוין עולות נדרים לטובת נדבה אלא וכו' דהא כל עולות אינם נתיבין אלא מן החולין בין כתבתי בשם רש"י ז"ל דרש"י למסכת קריס' ז' אין בין זב הרואה וכו' ביד פ' ששי להלכות חסורי ביאה סי' ח' וכו' שני להלכות מחוסרי כפרה סי' ו' ובפ' ששירי להלכות סומא דרע"ט סי' י"א ובפ"א להלכות ממעמי משכב ומושב סימן ז' אלא קרבן. שז' וכו' לראוין רע"ז. אחר דבריו בנמ' יליף עטמה דתניא ר' יוחנן אומר מנה הכתוב שיש וקראו עמה עמה וכו' כמו שפי' רע"ז בפ"ק למסכת זבין. וזירושלמי ח"ד יודה בן פוי דר' אליעזר היא דהגן בפי' שני דזבון ר' אליעזר אומר אף בשלישית בודקין אותו מפני הקרבן נדר כרצון השני מלאנס סבור והשלישית מלאנס עמה ור' יוסי מוקי לה כדברי הכל: אין בין מצורע וכו'. פ"ק דמנאי דף ז' וחסרי כפרה סי' ח' הלכה דף ק"ו: אלא פריעה ופרימה. ובנמ' יליף עטמה מקרא דכתיב והארע אשר בו הנגע מי שערערו תליה בגופו יא' זה שאין לרעהו תלויה בגופו אלא בימים הא לענין שלות וסומא זה זה שיש דלפינן ליה מרבייא לכל ימי אשר וכו' והנראה שזירושלמי קו' כיון דהא מורע מוצא למורע דלא מריעה ופריעה והנחת ופריעה וכו' וכן הנהגה במסכת החכם הר"י יוסף אשכנזי ז"ל וכתב שכן מלא ברוב הספרים ואין שם זירושלמי בנא דלאו בין עור מתוך הסדר וכו' אבל בצבלי ארזיה ויש תלמוד עליו וכו' ארזיה בגמרות מניחות אין בין סבור מתוך הסדר לפסור מתוך החלם אלא תלנתה ופריעה נמ' אמ' אביי דהתם קראו אלא מלא מוזן למתה וראה וכו' ורבה נגע בפרעה מן הארע מי שערערו תליה ברפאות יא' זה שאין לרעהו תלויה ברפאות אלא בימים והר"מ דליומא ז"ל הביא אין בין פ"ד מתוך הסדר ר"ש: ד' אין בין ספרים. וכן הוא לתוספת גדיין ולפסא את הידים זה זה שיש. ולכל הכוזה תנא דמכשר נכבשה חסרת פ"ה שחרו בשפתן: וארזיה למתה: ברפאות וכו' ז"ל סי' הרמ"ב. ובר"ם דשבת פ' המזילה י"ן דף ע"ט ורש"י שם דלמאי לא קמי' נגי' תשלינן ומיזוהו יא' דהתנין על הגויל ואומר ר"י דלא קמי' לה מכוס דלא מכסינן מהך עטמה אלא מכוס שיה דהיינו הפילין דיון בקלף וזה דהיינו מוזה דיון בדוכסוסטוס הכל הא דנכתבין אכוריה הי מהך עטמה דלפינן אהו וכו' דהיינו אהו ומיזו קאם דהיה מני למיזו שהספרים נכתבין על הנייר שאינו מחוק דדוקא על נייר מחוק כסוג כ"ה במסכה ספרים אבל הפילין אין נכתבין אלא על עור כדמכתיב בר"ם שמונה שרשים עכ"ל ז"ל שם בנתיב אשר שם אבל מקמת הלכה אכתובה בשמון. וארזיה נמי בחסרי כ"ל כל שאין והתם מייזי נמ' ברייתא אין בין ספרים למגלה אלא שהספרים נכתבין בלשון ומגלה עד שהכח הכובע האשורית על הבער ובדיו. וארזיה נמי בחסרי פ' והלו נהמין דף ל"ג ובנמ' פירי' וספרים נכתבין בכל לשון ורמיהו דהגן בפ"ה דמסכת ידים

מכתבה שכתבו חתום ומקרא וכו' עברי' אינו ממעט את הידים שכתבו האשורית על הכפר ובדיו ומשני במקרא לא קשיא לכו' במגלה כהן כספרים וה"פ רש"י יודה במגלה שיהיה נכתבה אלא האשורית חסר דכתבו ככתבה ונאנס ורז' אבי תירין כי תניא הווא בבאר ספרים שס' נתיבא וכזונים אבל בסי' מותר ומסוס משנה דלמני והסוי ברייתא ר' יהודה היא דתניא ח"ר יהודה וכו' והתפילין ומזויות אין נכתבין אלא אשורית. ביד פ"א להלכות תפילין סי' י"ט ומקמת הנהגה דתפילין אין נכתבין אלא על בקלף כמקום כבר ולא על הדוכסוסטוס יא' על הגויל ואם שיה פסול וכו' על הגויל ואם כתב על הקלף במקום כבר כשר ומיזוהו על דוכסוסטוס למטה ואם כתבה על הגויל או על הקלף כשר: רש"י ב"א אף בספרים. כו' ארזיה בחסרי ר"ם כל כתבי: ז' אין בין בהן משווח וכו'. ארזיה בחסרי פ' הוילוי לו דף ק"ו ובדיו פ"ה חסרי פ' ז"ל ובפ"א להלכות שערות עמודה סי' י"ב סי' ז': אלא פר הבא על כל המצות. מתני' דלא כר"מ דהיהו ס"ל דמרוצה נגדים נמי מניין פר ברייתא דמיתיה נמ' וסיפא דמתני' דלא כר' יוסי דהיהו ס"ל כן שער אינו ראוי לא לנ"ע ולא לכהן הדיוט כ"ג מכוס איכה כהן הדיוט מכוס פועלן ולא מוריין ורישא רבנן וסיפא ר"מ הוי מוקי לה רב תסר. ורבין ורבי אהר' רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי במרוצה נגדים שער ליה כרצון ובכתיב שער ס"ל כו' מלוי ופזמה לתיבא דשמיים: ובתנא תוס' ז"ל אלא פר הבא על כל המנות פ' פר כהן משיח שסעף בשוגג דעשה אחת מכל מנות אשר לא תעשה ואשם דבצר. שזוהו כרת אבל לא מייירי שער הטעם דבר של נזר דכתיב ביה הכהן המשיח ותא' דהא מרבין בת"כ דלפינו כהן הדיוט יכול להביאו וכל שכן מרוצה נגדים ע"כ עור כתבו ז"ל לכהן שער אלא פר י"ב קאם תמאי נקם לכהן שער דהא אפילו צום שארע בו פסול לכהן המשיח ושימם זה תמאי הוי תלוק זה שער זה מן המשיח א"ע שאין משמש כלתיבא בירוש' וה"כ הל"ל בין סכה המשיח לכהן שיעבור וי"ל דלי נקם לאותו שערעב לאשמועינן שער כבר דהי' בכל שנה יש הרבה חלוקים ביניהם משי"ב נקם לאותו שערעב לאשמועינן דלף בדידיה בליבא אלא תלוקה עכ"ל ז"ל: אלא פר יה"כ ועשירית האיפה. זה זה שישן צבורת יה"כ ומזוין על הבתולה וכדכתיבנא וכדתן בפ' בתרא דהוריות: י אין בין בטה גדולה כו' תוס' פ' כל שעה דף ל"ה: בפ' ר"ע ז"ל אבל חובת ש"ן קבוע וכו'. אמר הולקס ומתני' ר"ם היא אבל חכמים וצ"ל שזירושלמי מקריבין בחל מועד שבמדבר מקריבין באל מועד שבנגל דהיא צמה גדולה ואפי' פר העלם דבר וההם איכה תנאי חסריין דלית ליהו סככות אחרות ע"ס: וכתב רש"י ז"ל עיין בנתיב פ' פרט תשאר ר' ק"ו והתם דמגלה דתנאי דרבנן סברי לא קרי' אלא עולות ושלמים אפי' בצמת נזיר ור' יהודה סבר בצמה גדולה קריב אפי' חובת ובצמה קטנה לא קריב אלא עולות ושלמים ע"כ. והקשו תוס' ז"ל כיון דמוקמינן למתני' כר"ם ח"כ סיפא נמי אחיא כותיה דקמי' זה הכלל כל המידע קרב בצמה וקשה דהא מיריות הוי דבר הקישר ויבדק כדלמור' פ' שני דהמורה והי"ד אית ליה לר"ם בפ' בתרא דבזבחים דמנחות ומיריות אין קריבין אפי' בצמה גדולה וי"ל דהי' מפרשא מתני' זה הכלל כל המידע ויבדק קרב בצמה גדולה כהן שג"ג ושלמים ליהודי קרב בצמה קטנה וכל שאינו נדר ויבדק א"פ שקרב בצמה גדולה אין קרב בצמה קטנה אבל מועד דיש מידע ויבדק שאינו

קרב לא בצמה גדולה ולא בצמה קטנה פ"כ וכן הלכו ז"ל שם פ' כל שעה וכן ג"כ בפ' בתרא דבזבחים דף קי"ו וקודם לזה דקדקו שם דלי כוה נרס' הכל זה הכלל מידע ויבדק משל כל היום יחא. ועוד כתבו שם בדר ק"ח דמ' שאומר צמת' ספרים טי' מליך משה דכילורו מפסח יליפין כדמפרש ר' עמרם ז"ל בנמ' ז"ל. והתם נמ' ספרים דחובות שקבוע להם זמן נבי יחיד הוי עולה ראיה: והתם בפסחים דף ל"ה שמתעט סתעלו תוס' בשם רשב"א ז"ל דלא הוי קריבין צבורים בגזר ונשען. וזירושלמי כיון מתני' אין בין צמה גדולה לצמה קטנה אלא פסחים בלבד ודלא כר' יהודה דר' יהודה אמר תשאת ססה ליתך בצמה גדולה ואין התוא' כסח ליתך בצמה ע"כ ונע"ד י"ד א"ה אין עטויה: יא אין בין שילח וכו'. המורה פ"ג אלו קדשים: וקדושת ירושלמי אין אחריה היתר. מתני' אחיא ככמה הנאי לסברי קדושה ראשונה קדשה לשענה וקדשה לעתיד נבא וארזיה בחסרי פ' ידועה הטומאה דף ס"ו:

פרק ב הקורא את המגילה וכו'. ר"ם שני להלכות מגילה וסימן ג' והביאור תוס' ז"ל בצרכות פ' אין עומדין: קראה תרגום. בנמ' פירי' ה"ד חלימא דכתיבא מקרא וקרי לה תרגום היינו על פה ומשני לא מריבא דכתיבא תרגום וקרי לה תרגום: אבל קורין אותה ללעזות בלעזו. כל שאינו לשון הקדש נקרא לעזו רש"י ז"ל והנה הר"ן ז"ל דר' אבהו בשם ר' אלעזר דלמור זירושלמי לידע אשורית וידע לשו אינו מוילא די אחרים בלשו דכרשב"ל ס"ל דמכשר נפסית גמטיא אכל לא לנא שוידע נפסית ולשון הקדש אכל לרבנן מוילא ולישנא דמתני' נמי הכי דיוק דקמי' אבל קורין אותה ללעזות בלשו ולא קמי' אכל קורין אותה ללעזות בלשו ע"כ. וכתבו שם עוד בשם הרמב"ן ז"ל דמתני' דהכא כרצון ודלא כרצב"ז דהא קמי' בכל לשון לא יא' דלמלא דלפינו לשו יוני אינו כשר אלא בשלשון קורין אותה בכל לשון וקמי' נמי והטעם ששמה האשורית יא' ואי רשב"ל הא איכה נמי וימיה ויחיינו דלמרינן בנמ' מתני' כברייתא ע"כ. ופירש רש"י ז"ל מתני' דקמי' בכל לשון לא יא' כגון נפסית למיזים ומיזיה לנפסית אבל קורין אותה ללעזות בלשו א"כ כלשונו כברייתא דקמי' נפסית לנפסית עברית לעברית עולמית לנפסית יצא. בנמ' עינין ע"כ: ולרש"י ז"ל א"כ: ב קראה הר"ן וכו'. ביד שם ס' ז' ה' א' וצטור א"ה ס' הר"ן. סרונין בצבלי וצירוש' אמרינן לא הוו ידעי רבנן מלי סרונין שמשוה רבנן לאמתה דני רבי דקא אמרינן להו לרבנן דהוו עיילו כסין פסקין לני רבי אמרה עד מתי אחס נכסין סרונין סרונין. ועיין בנמ' במסכת טביעת רפ"ט: בהתבוננם יצא. בנמ' עינין ע"כ: והנה הר"ן ז"ל איכה מאן דמפסיה מים ולא גיס תיר חיר לקרו ליה ועני ולא ידע לאהדורי סברא וכו' מדכרו ליה מדכר. ופי' רש"י ז"ל אהדורי סברא דבר הכא מניחת בלבו ע"כ ורשב"ל ז"ל ס"פ ע"פ א' אהדורי סברא מתיבא לתיבא סברא כיון שאלוין אותו היכן נחתה כלי זה וכו' מדכרו ליה הנחתו בנתיב פלוגי פדכר ואומר הן לאו ע"כ. וכתב הר"ן ז"ל איכה מאן דמפסיה מים ולא גיס בתהלה מיס תיר ולא תיר שכבר ישן וכשעורה לא נזכר יפה והאי פירושא הכא סליק סביב אבל אשכחן האי לתיבא נופיה נבי אכילה פסחים דלמרינן התם כדנא' לא יאכלו פ' משום דהויל ליה כתיב חצרות ואין הפסח נאכל לשהי חצרות חצרות מתגמנו ואלכו ובפ"ק דענינו נמי דהיינו לתיבא דמ"ד לין אבדו לאכול אה"כ ליה קמי' ברייתא הו' עומד דה"ו אלא התם בהתגמנס ואמרי' התם אכל חדא ה"ד מתגמנס מים ולא גיס תיר ולא תיר והתם לא אכשר לפיכך הכי תיר ולא תיר שכבר נרדס ואינו נזכר יפה דל"כ משעם שפירס נאכר אלא דהי' ביה כוליה חדא מילתא קאמר דלא גיס ולא תיר ובתחלת שנת קאמר עכ"ל ז"ל. וכתבו דבת יוסף וכתב המרדכי זירושלמי מושב א"כ קומי ר' יהודה וקא מתגמנס ח"ל חזר כך דלא כוותי' ואיכה למימר דלא פליגי אמרינן דלם קראה חסריה וקא מאהר טעויהא מפני יא' אבל אס שמעה מהתגמנס לא יא' ע"כ. וכן כתב שבלי הלקס בשם רבינו שמשא ע"כ מכות יוסף: אם כיוון לבו יצא. למ"ד מנות לתיבות כו"ס אחיא כפסחה ומתני' דל"ה לין לתיבות כו"ס איכה למימר דלא קמי' אלא לבו היינו בשם כיון לקרות כראוי יא' ואם לאו לתיבות כו"ס איכה קורא כראוי אלא כדקר קורא לתיבות כו"ס שזירושלמי הסומע בסקרה ויתרות ולא כדרך קריאה לא יא' וכו' נמי דיוק לישנא דכתיבא ומיניה הר"ן ז"ל: בקנקנתום. בערוך וקנקנתום בלמ"ד תחת ט"ן רש"י: עד שיהא בתרובה משירית. דכתי' נכנסת וכנסת וכתב הר"ן ז"ל דלא אהא אלא למעט שאר לשונות שאינן מירי' בשם ה"ה צמירי וכנסת וכו' וברכה' גמטיא לנפסית וכו'. והנה הר"ן יוסף ז"ל בכל הספרים מלאתי על העור דדיו. וצטור א"ה ס' הר"ן: ג' בין עירי שהלך כו'. ביד שם פ"א ס' י' וצטור א"ה ס' הרפ"ט: אם עתיד לחזור למקומו. אם הוא וכו' לר"ע ז"ל ע"כ אבל אס עתיד ללכת. אמר המלך ארץ ליהיה אלא אם אין עתיד ללכת: קירא כמקומו. בנף ז"ל: אלא אומר בולה. שם פ"א ס' ז' וצטור א"ה ס' הר"ן: ר' יוסי אמר מאחר הדברים האלה. בברייתא קאמר ר"ם בן יוחי מגזילה ההוא ובנמ' נמ' ר' יוחנן עטמה דקולבו מהך קרא דכתבו ומכתבו כו' ומ"ד מגזילה ההוא תוקפו שם: ד הכל שרוין לקרוא את המגלה. ביד פ"א להלכות מגלה והוכרזו כו' ז' וצטור הר"ן ז"ל דהכל דקמי' צמתיה דלמרינן בריס פ"ק דערבין דתאה לאתויי גמטמ' דמתיב' ת נמי את הריבוס ידי חובתה ואפי' הנשים וגם מנאסרפות לעשרה למאן דלמרוך עשרה למקרא מגלה ע"ס. ומתני' מייחי לה בצרכות פ' הויל קורא דף ט"ו ותוס' רש"י דהגיגה ודפ"ק דערבין: חוץ פחושו' מתני' ר' יוסי הוא עכ"ל ר"ע ז"ל. אמר המלך גמטמ' דמתיב' חזיק לא קומה אפי' כר' יהודה פירשו תוס' ז"ל דדחיק בנמ' לאוקומי מתני' כר' יהודה משום דהלכתא כותיה דר' יהודה התם בנ"ק ועוד דסתם דהתם כותיה וכן פסק שם ר"ע ז"ל: ובפסוק הוא דלמ"ג חרש שדברי צו חכמים בכ"מ אינו לא שומע ולא מדבר חרש דהכא מדבר הוא מדקרי המגלה ופסק הוא לכל דבריו ואינו לרי יא' לא יא' הוא עומד בקריאתו וכו"ס שאינו מוילא אחרים וזירושלמי דברכות דף ד' ודפוסקין אמר רב חסדא ליה כהן חרש הגמרת לשון היא ושעוה כלל התלמידים לפי בצבל התלמוד שונים יחד חס"ל טעה לשוכן לשיטה נס כהן חרש: וגם הרמב"ם ז"ל ברש"י דמגלה לא הוילא מן הכלל אלא טעה או קמן כמו שהיה בצמרים המדוויקים וכן ג"כ הוא כפס' [שצריבא] וכבר דבר צוה סה"כ כ"מ. וצטור א"ה ס' הרפ"ט. וכחוצ בדחויי הרב ה"ד אליה מזרחי ז"ל שבסוף ספר מלות גדול ז"ל חוץ מה"ל לאו דוקא דהא איכה חלו עבד וחזני בן חורין שאינו מוילא לא

את מינו ולא את שאינו מינו ואפי' לעלמו ללא אחי לך עבדות שבו ועליו לך חירות
 שבו כדתיבא בשלמי' ס' רחוקו צ"ל אלא הנא ויביר דליו למדין מן הכללות אשילו במקום
 שגמור בהם תוך אכל ליכא למימר שאינו חנוי עבד שמואל עבדים מה שא"ב חס"ו שאינם
 מוואזיחם כלל משום דעבדים אינם חייבים בגמלה כדתיבא בחוספתא דגמלה אע"פ שהוקשו
 לשנים שכל מזה שהאשה חייבת בה עבד חייב בה דגמלה לה לה מלמשה כדל"ב בס"ק דתנינה
 ה"מ מלוא שהאשה חייבת בהן מלאהויותיה אבל במקרה מנלה שאינן חייבות בה אלא
 מטעם שאף הן היו בנותיה והיא טעמא לא שייך בעבדים לא אף קשה מאי שייך
 דקאי שייך קאי טעמום לאו שייך הוה מוכין למואל נשים ממה נפשך עכ"ל ז"ל
 ולא מובלין. ודוקא כשפובל בשגעי אמרינן דליו מובלין אלא מ"ו וכן ז"ל
 אמרינן משתכחה בתחלת שביעי ראוי לטובל ואע"ל ליליה תחלת היום הכא יום בעינן
 כן פ' רש"י ז"ל. ועיין במ"ס רפ"ק דמסכת תמיד כגס המפטרם אחר סם בדפוס.
 ובתוס' הקשו דההגן ב"ב בהר"א דפרס אין טובלין את הכאוב בלילה ומיין ביום אבל הוא
 עמו טובל בלילה ומהו ביום והכא אמרינן לרביך לטובל ביום והטעם דהכא מיירי דתנינה
 אלוה דהויא ביהמא דההגן כההגן כההגן פרה ולהכי נקט טובלין ואח"כ מוין ע"כ והכי נמי
 משמע בירושלמי דמיייתי קרא דטובל והוא דלרשא דליתקם עיניהם והיינו עיניהם
 אלוה דלית קאי רש"י פ' דמאי דקאמר גמ' ונתקם עיניהם להואה היינו דכתיב בספיה
 דקרא ורחץ במים וה"ה לזו וזהו ע"כ. ותיבה ב"ב כ"ב ס' פ' מובלין אלא מ"ו וכן פ'
 ג"כ הר"ן ז"ל: וביד פ' שני דהלכות פרה אדומה ס' ב' ורש"י וצטור י"ד ס' ר"ס: וכן
 שומרת יום כנגד יום. הו"ס פ' כינר גולין דף ס"א וצגמ' בעי מ"ס שומרת יום כנגד יום
 מכל חייבי טבילה שהוכיזה בס"פ עמאם אלוה חוס' ז"ל דכתיבנא לעיל הכי בעי מ"ס שהוכיזה
 שהיא ביום יותר מכל חייבי טבילות ומשני איטעורן דל"א אלא תהוי רבאיה רבאיה של ז"ר
 דטביל ביומיה דהא איתקם לטובל קרי דכתיב ואת תורת סוב ואחר תלא ממנו ס"ז והאי
 שומרת ביומיה לאו מילא טביל דכתיב לא ימי וזהו כמשכב נדחה יסיה לה מלמד כשופרת
 אחר לחמד קתא מיום המתרה בלילה מיהא ליעבד מקאת שמור ולטובל קמ"ל כיון דכתיב
 ספירה ביממה היא דכתיב וספרה לה כעצת ימים: ע"כ רש"י דל"א אלא חוס' ז"ל
 נקד התי"ן בקמ"ן: וברולן שעשעו וכו'. הו"ס נדה פ' תינות דף ע"א וצטור ח"ה ס'
 הר"ב: דה כל היום בשר וכו'. עד סוף הפרק פ"ד דהלכות מנחה הקרבנות ס' ו'
 ופ' רש"י ז"ל ואת"ל קמ"ן וריון מקמ"ן למלוא דכתיב וישכח אברהם בבקר אשילו
 הכי כשר כל היום כולו: לקריאתא המגלה. נפקא לן בגמ' מקרא דכתיב וישכח אברהם
 מוכרים ועששים. ובירושלמי נפקא לן מקרא דכתיב ביום אשר שברו אויבי היהודים וכו'
 וביד פ' הלכות מגלה ס' ז': וכתוב בספ"י בהלכות מגלה ושניי כלל היום כשר
 לקרות א"ה במגלה והיא בקריאתא לילה ששכר כל הלילה ע"כ. וכתב עליו הרב ש"ר אליהו
 מורחי ז"ל כדמיוס ז"ל ויפ' מקרא דכתיב ויפ' אמרו חכמים עד הנה ולא עד הנה עמוד
 השחר כדתיב כד' להרחיק את האדם מן טעבירה הכא לא משום דכתיבא לה ולא אמר
 לזלוני וי' ומכא טעמא גופיה לא אמרו בה הא' ויבא מרבנן לא ליפתח פתיה באורחא
 דתליסר נשי ארביסר כמו שאמרו גבי דביקת חמץ ע"כ: לקריאתא החלה. ביד סם
 ס' ו' ומכין ליה י' ויפ' מקרא דכתיב ומנחה טעם עד מנחה מכולל ס' ס'. ולי' ולי'
 דמסקי ליה מזה היום עקף ה': לתקיעת שופר. דכתיב יום תרועה וצטור ח"ה ס' ז':
 חתמ"ס: ורנמילית הרקוב. דכתיב וקתקם לכם ביום וביד פ"ז דהלכות לולב ס' ז':
 לתפילת המוספין והמוספין. וגרש' דמתני' דלא כר' יבואה דל"ל דעד כענה
 שעת נגלה הוא זמן תפלת המוספין עיין נחה שכתבו בנרכות ר"ס תפלת השחר:
 וכתב הר"ן ז"ל והמדין לא הני הכא כו' ומש"ה לא הני פסחים ואע"ל דהגן בכלל
 כל שמואל ביום שר כל היום הרי אמרו אין למדין מן הכללות ואפי' במקום שגמור בהן
 חין ועוד דלוק לא אמרינן אלא כל דבר נמלחו ביום סתם אבל תמידין וככמים כשר שירם
 ביק דכתיב טעם מיוחדת ע"ל ז"ל: ורד"ו אפי' דל"א אלא חוס' ז"ל ודל"א דהגן במשנה
 ולידיו המעשר. וכתוב בחוספתא י"ב ב"ב בהר"א דמעשר שני ס' ו' והא דהגן במשנה
 ה' ב"ב שני דמננה כל היום כשר לידיו מעשר היינו שאם הוודה יא ידו ודיו אחרי
 שכבר ציער מעי"ט אבל חכמים תתקינו כמנהגם של הירושלמי ע"כ ותמאל דברי
 הירושלמי בהכנסת ס' ס' ו'. והר"ן ז"ל נראה דנריס נמי הכא ולדיו הנכורים ספירה
 ולדיו הנכורים כמצינא ככורים מתודה כדכתיב בגמתי היום כו' אלוה ע"כ: וביד
 ס"א דהלכות מעשר שני פ' ד'. ורד"ו יום הכיפורים. שמתודה כ"ז דכתיב באחרי
 מות: לקמיעה להקטרה ולמליקה ולקבלה ולהזאה. דכתיב ביום נהו את בני
 ישראל להקריב את קרבניהם וכו' רש"י ז"ל ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י
 קמין הקרבה היא וומיהא ליהקם להקטרה דכתיב וקמן והקטיר מליקת עוף מליקת
 והיינו כאחד והיינו היא הקרבתו קבלת דם הקרבה קרי לה דלמך מר והקטרו ז'
 קבלת דם ה"ג להקריב כל לרבי הקרבה וקמיהא ומליקה וקבלה כולן לרבי הקרבה הן
 ואי אשכח ג"ל הן אלא הנה הוהסם אינם מבעיין. וביד פ"א דהלכות תמידין ומוספין
 ס' ה': ולהשקאת סופה. ביד ס"ד דהלכות סוטה ס' ב': ולעיל דהלכות העגלה. ביד
 ס' עשירי דהלכות זולת והמירת נקם ס' ה': ולמחרת מצורע. ביד ס"א דהלכות
 שומאל לרעה ס' ז': ו כל הלילה כשר לקצירת העומר. דלמך מר קצירה
 ובסורה בלילה והבאה ביום ונמסכת מנחות י"ג לה מקראו. ומדלא דמר הני כל הלילה
 כשר לקריאתא המגלה משמע עיין לקרות בלילה כמו ביום כן דקקת ר"ת ז"ל וכתב
 ש"ס לנכד זמן גס ביום וכן כתב ג"כ הר"ן ז"ל. והביאו חוס' ז"ל ס' ר' ישמעאל דמנחות
 דף ס' ו' וסם בגמ' דף ע"ב וביד ס' דהלכות תמידין ומוספין ס' ז' ובירושלמי מוקמין
 למתני' כ"ה ס' ב"ב דליתו ס' ס' ז' ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י ור"י
 היא וכן יש שם משייתו אחרות למה נקרא ביום פסול ומתני' דקתני התם נקרא ביום כשר רבי
 את השבת: וכיון דדושה את השבת על כרחך זמן קצירתו לעכובא בלילה ולא ביום שאם
 נקרא ביום שבת אשילו כרתי ודושה את השבת אוקימנא לה התם להקריב וכיון דהתם ב"ב
 את השבת אשילו כרתי ודושה את השבת אוקימנא לה התם להקריב וכיון דהתם ב"ב
 ר' ישמעאל סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי סניי
 דהכא דקתני לה גבי הלכותא פסיקתא ואע"ל דהיה דפרק ר' ישמעאל כמנחה סניי סניי
 לו הנא כרתי חתייה נדושה וסתמא נדושה עדיפא הא איכא נמי סתמא אחרינא התם

לאחרי כר"א בר"ש ועוד הביאו ראיה בהו"ס לקצירת העומר דושה את השבת וממילא
 שמעינן דליתיה אלא בלילה דלמרינן בפ"ק דמ"ק וכו' ומכאן סמך ר"ת ז"ל שאם לא ספר
 בלילה אינו סופר ביום דקצירה וספירה כי הדדי מינה כדלמרינן בגמ' דלמך מר קצירה
 וספירה בלילה והבאה ביום ואיכא טעמי דנריס כדלמרינן בגמ' דלמך מר קצירה
 ועוד דודאי לר"ה ספירה בלילה דהא מתמימות נפקא לן אימתי הן חמימות זמן. והוא
 מיהא מערב עכ"ל ז"ל. ועיין במ"ס סם במנחות פ"א ר' ישמעאל: זה הכלל דבר
 שמצורתו ביום. וכו' פ' ביום סתם אבל תמידין ופסחים כשר פירש בהן הכתוב שיה
 מיוחדת כמ"ס לעיל כגס הר"ן ז"ל וצגמ' זה הכלל לאחיו קדור בני בייבי לבניהם של להם
 הפסח: וסלקים ומתני' ר' יוסי היא דתמיא ר' יוסי אמר אפי' סילק את הסיכה שחתי
 וקודר את החלפה שרביה אין בך כלים ומה אני מתיבא למה ה' תמיד שלא יהא שנתן
 בלא להם לילה אחת אבל לרביקן טקשו של זה והמסדר כנגד טפחו של המסלק וצטור ח"ה
 ס' הרפ"ח: ודבר שמצורתו בלילה. למה יי אכילה פסחים ומתני' ר' עקיבא ודלא
 כר' הלוצין ע"כ עמיה דליתו ספר דוקא עד חותם לילה כג"כ נאמר כאן והכלו את
 הכשר בלילה הוא ונאמר להלן ועברתי בארץ מארסי וילקח את מה להלן עד חותם אף
 כאן עד חותם אבל בפ"ק דברכות ובס"פ איזוהי מקומן סתם לן תנא כר' הלוצין בן עזריה
 דכתיבנא התם בס"ד. וביד ר"פ שני דהלכות חמץ ומצה כתוב דליתיה מזה מנחה
 כל הלילה:

פרק ג בני העיר שמכרו רחובת של עיר וכו'. וצ"ל זו דברי ר' מנחם
 דר יוסי שהתמחה אבל חכמים לאמרים רחובת של עיר אין בה משום קדושה
 וכו' כדפי' ר"ע ז"ל: לוקחין בדמיו. ארובת קאי דהוי לשון זכר אלא דק"ק דצגמ'
 קאמר אין בה לשון קבה וא"כ ה"ל הכנסה בלי זיו: ועיין במ"ס פ"ג דתעניות ס'
 ז' וצטור ח"ה ס' ק"ד: בית הכנסת לוקחין וכו'. ושלכות תפלה פ' י"א ס'
 י"ד וצטור ח"ה ס' ק"ג: תיבה. י"מ הוא הכיול שגומד סם הס"ל כל ימות הסנה
 שנקרא לשון ר"ל ארון והיא דעת הר"ן ז"ל. והלמודי ס"ר יונה ז"ל פירשו שלכות שמעמדין
 זו ס"ת כל הגסה אלא היא דעת הר"ן ז"ל. והלמודי ס"ר יונה ז"ל פירשו שלכות שמעמדין
 ואפילו במסכתות ס"ה מיירי דכתיב וכוהניו קדשי עפי ממספתות תורה והכי איתא
 בירושלמי ואפי"ה דספרים לא יקחו ממספות גרסי' נמי התם בירושלמי אשילו מכרו
 נביאים וכתובים אין לוקחין בהן ממספות תורה ומגמדין הר"ן ז"ל: אבל הרמב"ם ז"ל
 ור"י ז"ל סבורים אין פירוש ספרים חייבים שגומד סם הס"ל כל ימות הסנה
 כקדושת ס"ה ככתובים בו כל ההנחה היינו חומשין ככתוב כלל א"ה מכרו תורה לא
 יקחו ספרים. העלה הר"ן ז"ל דלוק חסי נמי בזיון כגון תורה כמורה אסור לא
 משום הכי לא נקט סיסא דמתני' בשוין משום דליתא דסיפא אינשרך למתני מכרו
 תורה לא יקחו ספרים משום הנסו טעמי מיהא הוא ז"ל וכוין דצטוריה תחילת קטניותו
 לכולה נמי צטוריה ספרים אל יקחו ממספות ומספות לא יקחו תיבה וכו' ואין הכי
 נמי דבשוין נמי אסור וצטור הוא בגמ' ולא איקינא בה מיהא וקמ"ן לחומתו
 ומלבישיה לן בס"ה דליכא לעלויה ביה מכלל דשטיטא לן דבהגן אחריני דליכא לעלויה
 ביה אסור למכרו וליקח כיונא בהן ע"כ י"ש הוא לפי דרכו ז"ל דלא ליקשי דיוקא דרביא
 דריוקא דסיפא. וכתב עוד ז"ל ומשמע מתני' דנביאים וכתובים כי הדדי ניהו
 דספרים תנין סתמא ולא מפלגין ביניהו כלל ולענין מיהא זה ע"ג זה נמי משמע
 לקמן בגמ' דשוו אהדי ומאי דאשקחן בגמ' במלכות זכרונות וסופרות דר"ה דמקדימין
 כתיב אשכח דהתם סדרא דגברי נקטינן משום דדוד רשאין לנביאים ע"כ. וכן כתבו
 לעיל פ' בתרא דר"ה כגס חוס' ז"ל: וכן בסוחריהם. מכרו ספרים ולקחו ממקלת
 הדמים תורה דרביין יוקח ג"כ מן הכמות תורה והשתא לא מיירי אלא מן הממנה אל
 ודאי וזהו בו לוקח ולקמן תנין מה יעשה בו הר"ן ז"ל: טפני שמורדין אותו
 בקדושתו דברי ר"ב וכו'. בגמ' פירך שפיר דלמרו ליה רבנן לר"מ ומשני ור"מ
 מעיר גדולה לעיר קמיה מעיקרא קדישא והשתא נמי קדישא אבל מרביס ליהודי ליכא
 קדושה שאין לאומרים דבר. שנקדושה פסחות ומעשרה ורבנן אמרי אז איכא למיתם בין
 דב למעט הכא נמי איכא למיתם משום גרוב עם הדת מלך. ומתוך מה שכתבנו
 ומה שכתבו עיד כמקור בס"ד נראה דגרסי' ר' מאיר וכן הוא ג"כ בירושלמי וה"ל
 והר"ן ז"ל ברמב"ם ז"ל נראה דגרסי' דברי ר' יואה דכתיב ותיב הלכה כר' יהודה וכן
 בהר"א ז"ל: ב"א מוכרין בית הכנסת וכו'. ירושלמי דנדרים פ' ר' יהושע
 ותוס' פ' איזוהי סך דף ס' ו' והא דביה הכנסת נמכר היינו דוקא של כפרים וכדפי'
 ר"ע ז"ל במתני' דלגני' אלא על הנאי. שאימתי שיראו יחזירוהו דברי ר"מ ה"ר
 אר"מ כיון דל"ה מלאך מלאך למה לרוב תנאי והא נקדושה קיימא וכבר נשמר מזה
 וכל שכן להויתא לחוקן א"כ למה לרוב תנאי והא נקדושה קיימא וכבר נשמר מזה
 רש"י ז"ל ספירה ואשילו מרביס לרביס והיינו טעמא כד' שלא יראו המוכרין כמולוין
 בקדושה וכו' ואלו אינם חפזים בה מאחרי שמחליטין אוהה. ולי נראה מתני' מילי מילי
 קתני אס מכרו לעלות בדמים מותר לחלל קדושתו ואפי' לר"מ כדקתני רישא מקדושתו
 בדמיו היבה ואם מכרו להעמידו בקדושתו טוהין בדמיו כל לרובן ובהר הכי קתני
 משל רביס ליחיד אבל משל רביס מותר לחלל קדושתו בדמיו וכן נראה מתני' ורש"י
 אין מוכרין בית הכנסת אלא על תנאי כשמוכרין אותו לעלות בדמיו ולחלל קדושתו
 דלמיס דהיינו דקא אפי' בגמ' היכי דירי בה הא הויה לה כביה ללמא כשמוכרין לביה
 דירה עסקינן והא לאו דוקא אלא או לפירושא דידן או לפי ה"ר אפרים ז"ל אבל לפי
 ה"ר שלמה ז"ל ה"ל הכי מללו בה כדפי' ז"ל וכתרוין ה"ה ז"ל נקדור לו נראה
 שריון ז"ל הר"ן ז"ל ולי נראה דמתני' מילי מילי קתני כשמוכרין אותו ממכר עולם
 נרדך שלא יורדוהו מקדושתו לר"מ ואם חפזים לר"מ חפזים לר"מ חפזים לר"מ חפזים
 ע"כ: והכמים אומרים וכו'. ביד הלכות תפלה פ' י"א ס' ז' וצטור ח"ה ס' ק"ג:
 והלוקח בה שריצה יעשה. בגמ' דייקין מתני' דמותר לאדם להשתין בתוך ד'
 אבל ד' למות דלא קביע קדושתו לל' ג' ואין אלא בית הכנסת דרביא. בהלכות תפלה
 ס"א ס' ח' י"א: עליו בו עשבים לא יתלוש וכו'. לשון הסוקים מולטין ומתנין
 ואם

אותם במקומם מפני עונת נפש וכלאיתא בצרייתא בגמ' ודפי' ר"ע ז"ל. ולשון
הרמב"ם שם פ"א להלכות תענית ע"ג כן עשיתם חולשין ארץ ומניחין אותן במקומן
כדי שיראו אותן העם והעור רוחם ויבנום ע"כ: ד"ר אדר ר"ג. ביד הלכות תענית ס'
י"ג סי' ב' ובטור א"ח סי' תרס"ה: בפרשת שקלים: ירושלמי פירקין וגם בפ"ק ר'
לוי בשם ר"ש בן לקיש דפס הקב"ה שהמן הרשע עתיד לשקול כספו על ישראל אמר
מוטב שיקדוהו יספן של בני לכספו של אותו הרשע לסיכך מקדימין וקורין בפרשת
שקלים ע"כ: חל להיות בתוך השבת. כתב הר"ן ז"ל לאחד בשבת וי"ג ליתא
בכלל חל להיות בתוך השבת ח"י באחד בשבת כלל ובשני בשבת ח"י באחד בשבת
בשבת שהרי אדר לעולם חסר וא"כ ה"ל ספח בשני בשבת וקיימא לן דלא ד"ו ספח
לעולם משום יום הכפורים דלא ליקבע לא בש"ס ולא בש"ט ומשום כי היום ערבש דלא
ליקבע בשבת ועוד דלמאי דלאמר רב בגמ' וקיימא לן כותיה כי היום דלא ליקבי ליה
ממחני' ז"ל דתוך השבת ח"י יום אחד בשבת בכלל בשבת ח"י ליה לא ליה תימא
הכי היכי קאמר דבשלישית ליה להפסקה פרה וברביעית החדש והא על כרחך כל חבל ר"ח
אדר בש"ט יש שני הפסקות וסימן לו וכו' לומר דכשחל ר"ח אדר בשני מפסיקין
בשני בו ובששה עשר בו כדי לקרות פירש פרה בשבת הסמוכה לר"ח ניסן ומחל ש"ן
קורין פירש פרה בשלישית להפסקה אלא ברביעית ולא ברביעית פירש פרה ומחל ש"ן
בהמישית הלכך על כרחך ע"ש ליתיה בכלל חל להיות בתוך השבת כשם שאחד בשבת
אינו בכללו ופעמא דמילתא דתוך השבת משמע אלו שש חול לפניו וחסריו מה
ש"ן בן באחד בשבת ושני בשבת כ"ע ז"ל: בשני זכור: בן אחר ר"ח אדר להיות
בשבת ח"י אחר להיות בתוך השבת והיה ומהו עמו כגוניה והיא כגוניה להפסקה
בשבת והיא שניה ממנו ואי חל להיות בתוך השבת היא שניה היינו שניה להפסקה
שהשבת הנאה אחר ההפסקה קורין בה זכור גם זה מהר"ן ז"ל. והנהו בספר חן
טוב סוף פ' בשלח דק"ל ע"א וז"ל וזה תרין למה לחנו בנלוותינו מלווין לקרות
פרשת זכור בזכור מן התורה כיון שאין אנו יכולין לעשות עמו רעה למשל הכונה
היא לזכור הגורם שהוא זכור וכו' וזהו ג"כ שם צדוק משה דקדו השאר מלות זכור
קיימת שהיא א' מתרי"ג מלות והרי נמחה עמלק מהעולם א"כ מה לנו לזכרו עוד אלא
בא על ישראל אלא ע"י תביעת עון כמו ברפידים ע"י רפון תורה ומריבה בנייהם שאלו
הם הכתובים אשר ישנו עם אחד מפורד ומפורד וכו' אינם נכחדות גם על ידי שני
הסעודים הכתובים והשתיה כדת אין אונם וכו' שבויה היה לעשות כראון ואיש ואיש
מרדכי והמן כי מרדכי היסודי חפץ שלא יעברו על דת להפסקות יין על כרחם
והמן ג"כ ראש שיהיו מיידיין ולא אפוסים לך אין אונם הרי גם הוא לא בטענה נגד
על שהשתחוה אללם לכן זרחה אחרת לעשות וכך לדורות וימי הספוגים האלה לא יעברו
מחור היסודים וזכרם לא יסוף מדרשם שגם לימות המשיח אינם בטלים יען יזכרו דבר
המן ועמלק הבאים על חסא ולא יזכרו להפסקה ע"כ. גם בפרשת חקה דף ר"ל ע"א
נתן טעם לקריאת פרשת פסח וז"ל ולכן תקנו רז"ל לקרוא פרשת פרה בליל ויהא
מלאוולתא יותר מכל הפרשיות והדבר קשה מאד מה לנו לקרות פרשה זו ואין לדבר
לשעורה וכו' אמר מ"מ. אכן הכונה ראויה במקום המושג שאין [המשג] ממהרין
אלא עיקר הכל שהחי יתן אל לבו עין העגל שגרה המיתה ונשאר לסקודן לראיין כמו
שארם כהנהו ביום שקלי ופקדתי ועל שקוראים בפרשת פרה תחשב לנו כלאו עושין
מלות פרה וסודרים אותה והיא מפרשת איתנו עמומאותינו כמנהגנו כמו שאמרנו ג"כ
בפרשת זכור גם בכל הקרבנות לכן חובה עלינו לקרואה בליל ויהא מלאוולתא
של תורה שקרייתא היא עשייתה ששיר הכל היא הכונה שאין המים מהרין אלא כונת
המים להכניס הי"א"ה שבניא מיתה לעולם היא המטרת לכן בזמן שאין בית המקדש
קיים ואין לנו אחר פרה מזה עלינו לקרות פרשה זו בליל ויהא מלאוולתא ח"י וז"ל לכל
מפסיקין שאין מפסיקין וכו' אמר המלקט בגמ' סריכין אי לסדר הספרות הספרות בחול
מי איכא דתענית ומעמדות על כרחך הני בשבת לא הוו ומשני מדי חריש הא דלאיתא
והא דלאיתא כלומר בשני ודאי מפסיקין פרשת היום אבל בשבת שיש הפרשה מפסיקין
בפרשה והיא דמפסיקין בפרשת ח"י דביעלה למיקרי בפרשת בשנייה דיומא ובמנחה
בדעהניתא ויהא דמפסיקין בגמ' משום דמנחה כנוסיה עד סגלא דיומא לעיווי במילי דמתא
ומפליגה דיומא לפני רבעא דיומא קרא ומפסיק ורבעא דיומא בשו רחמי כלומר ומש"ס
לא אסרי למיקרי בתורה בשחרית כלל עד המנחה. ובגמ' מס' עמא. וכדחו חוס'
ז"ל לכל מפסיקין ז"ל דמירי מנחה ח"י שחל להיות בשבת והוא קאמר שמפסיקין
מן הסדר שחל באותה שבת וקורין ע"כ עריות וכן בכל הני שאין קורין אלא בשלה
בגון תענית ומעמדות והגובה וסורים לזכא לגימיר דמירי ביום הכפורים שחיה
שקורין בס' אחרי מות בחול ששם ובשבת בשעה דל"ב אמאי נקט יום הכפורים אפי'
באר מעמדות ח"י ע"כ והר"ן ז"ל כתב וז"ל לכל מפסיקין אף המועדות בכלל דמתא
והכי קרני בכל המועדות מפסיקים במניחין פרשת היום וקורין בשל יום טוב וכן לר"ח
הגובה וסורים וכו' ומיהו הך הפסקה לא נחדל גוונא היא דבימים טובים מפסיקין
בפרשה בין בשבת בין בשני וממשי' שאין קורין אותה פרשה שהיא ביה על הסדר
ואילו בר"ח ובמנחה שכולין לבוא בשבת אינו כן שאין מנלון הפרשה בשבת אלא
שפסקין בהן להפסקות כלומר שאין מפסיקין ענין הפרשה אלא מעין ר"ח או מנחה
כדרך שמהנין בשבתות של פרשיות הללו שמפסיקין בהן מעין כל פרשה ופרשה אבל
בשני ובמניחין אינו כן שאין קורין בתורה אהה פרשה שהיה ראוי לקרות אלא קורין
בגנין חבוכה וסורים ור"ח יכו' הלכך לא משכחת לה הפסקה סדורים ותענית ומעמדות
אלא בשני ובמניחין ויום הכפורים דקתי אגב גרר לחטיות נקיים אע"ל דבכלל
ריבא דמתני' הוא דקתי לכל מפסיקין דהיינו לכל ימים טובים כמו שכתבתי ע"כ:
דף במסח וכו'. גם י"ב להלכות תענית ובטור א"ח סי' ת"ו ומה דמתני' נקט בסודין
בסדר נחדתי השנה וכן סדורים ג"כ בתורה בין בס' אמור בין בס' פנחה: ומדלמתיין ושאר
כל ימות חג קרבנות והג ממשע אלא היו מולוין בשאר המועדות ספר של
לקרות ח"י קרבנות וה' מוכח בגמ' דלמתיין ובספר ימות הפסח מלקט וקרא

מעמדות הפסח ואינו קרבנות לא קאמר אבל אנו מלמד סדר הפרשיות מולוין ס"ח
שני לקרותו בפרשיות היום וכך הוא בסדר רב עמרם [באין] וכו' וממנין על מה שאמרנו בגמ'
שלאר לו קב"ה לא נכרסכ דמוין ש"ן ביה המקדש קיים יהי ישראל קורין בסדר קרבנות
מעלה אני עליהם כלילו הקריבום לפני ומחל אני על כל עוונותיהם: בר"ח בחדש
השביעי. סי' רש"י ז"ל דשור או כשב ע"כ ונע"ל שר"ל מחול משור או כשב או
למטה משור או כשב משע עד סוף המועדות ואם ר"ל מחול מנחה השביעי לפחות
ר"ל ממשיך משם והולך עד סוף המועדות דלא כל אחיה פרשה דחדש השביעי
אינה רק שלם ספוקים. וממילא שמעת מינה דלא נרסיין וחדש בו"ו אלא חדש השביעי
כלי וי"ו. ירושלמי בשלח בשעה שזעות היה תנאי תני. חדש השלישי ובר"ח ובחדש
השביעי אית תנאי תני וה' פקד את ברה: ביום הכפורים באחרי מות עור א"ח
סי' תרל"ו: ושאר כל ימות החג קורין בקרבנות החג. ר' יעקב בר אבא בשם
ר' ייסא ללמדך שאין העולם עומד אלא על הקרבנות ע"כ: בחנוכה בנשיאים.
בטור א"ח סי' תרס"ד והר"ל ובספר חן טוב סי' פ' כי השל דף קס"ו ע"ד כהן טעם לשבת
במה באר"ל ששלש עשרה ארץ על שלם הקריב כלום בחוכת המנחה כשאר הנשיאים ואמר
למה יציע בשני מכל השבטים או א"ל הקב"ה לא הלשעך שידך שני דברים גדולים
מוכל הקרבנות הלא הם זרבת כהנים והלכות ליות ששם נהגים בפני הבית והלא בפני
הבית לכן אלו קורין זרבת כהנים ביום א' של חנוכה ואחר נמר קרבנות הנשיאים ביום
הב' אלו קורין ס' בהעלותך את הכרות ומנחה ישראל מורה היא לרמוז ב' דברים הללו
הדברים ביד בני אהרן זרבת כהנים. והלכות כרות חנוכה ע"כ בני שבמניחין הכהנים
ע"כ: בתעניתות ברבות וקללות. מוס' ס' כל שעה דף מ' ומפרש טעמא בגמ' למה
על פי מסכת סופרים שאנו קורין ויחל בתענית ע"כ. וביד ס"פ א' להלכות תענית
ובס"ג נהלכות הפלה כתב בתענית שגורין אותן הנזיר מפני הנזיר כגון זבוח ודבר
ובזאת ביה קורין בקרות וקלות אבל בשאר תעניות קורין ויחל ובזור א"ח סי' תש"ג:
ואין מפסיקין בקללות. גם י"ב להלכות תענית ס' ז' ומפרש טעמא בגמ' משום
דכתיב מוסר ה' בני אל תמאס סי' רש"י ז"ל והמפסיק בהן מראה עלמו תיבה לו
לקרות ובמסכת סופרים ינוק ליה מספיקה דקרא ואל תקון בתוכחתו אלו משבו קולין
קולין מספיקין לקולן ש"ן קוליה ע"כ. ובירוסלמי א"ר לוי אמר הקב"ה אלו בדין יסו
בני מחקלים ואני מחבדך א"ר יוסי ב"ר בון לא מטעם ס' אלא זה שהוא עומד לקרות
בזרחה לר"ח שיהא עומד דבר טוב וחותם בדבר טוב ע"כ. ומלאכי בספר חן טוב
ריש ס' ראש דף ר"ן שהביא מלמד מפרש דברים רבה הלכה אדם משראל מהו שיהא
מיתר לו לקרות תוכחות בקריות הרבה כך שנו חכמים אין מפסיקין בקללות אלא
אחד קורא א' כולם למדו רבנותי למה אין מפסיקין בקללות א"ר חייא בר
גודא לפי שכתוב מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקון בתוכחתו אל תעשה את התוכחות
קולין קולין אלא אחד קורא את כולן ד"ל למה אין מפסיקין בקללות א"ר יהושע דסכנין
בשם ר' לוי אמר הקב"ה אני כתבתי על כבודי עמו אכתי כזרה אין שורת הדין שיהא
בני מתקלני ואני מחבדך כ"ל וכו' והר"ן בקריות וסודין וז"ל בקיבור שבות שיהא
המזמר שגב אפי' אדם אחד שיקרא את כולם לא יקראם בקריות הכונה ח"י בלשונו
בקריאות הרבה ולא אמר קורין הרבה להורות שהקורין הוא אחד אלא קוראים בקריות
הרבה והביות דבריו מלשון המשנה ז"ש כך שנו דבריהם ויראם כסגנון זה ואין מפסיקין
בקללות אלא אחד קורא את כולן ולמה הר"ן בלשונו שיהא כ"ל בקיבור א"ר מפסיקין
בקללות לבד או יאמר את אחד קורא את כל הקללות אלא את אחד קורא אחד את
כולם אין מפסיקין בקללות שאם יאמר אחד קורא כל הקללות יובן שיהא להפסיק בנייהם
ויקראם בקריות הרבה הוא עלמו קורא וסוד וקורא לז"ל אין מפסיקין בקללות אפי'
שאחד קרא את כולם הוא עלמו לא יפסיק וגם א"ל יאמר אין מפסיקין הייתי אומר
דוקא לעלוין הרבה אפי' אדם אחד שיקרא את כולם בקריות הרבה יעול לז"ל אין
מפסיקין בקללות אלא אחד קורא את כולם וכן הוא בלא הפסק וכו' אני אסרס
המכנה להפך שאין קסודא אלא שיקרא אחד את כולם אבל אם יקראם קריות הרבה
ומתיר וחת היתה שאלתו אם סי' המכנה כך זה מובן מדקדוק לשון המשנה שהאריך
לומר אין מפסיקין בקללות וכן הראינו לומר אחד קורא כל הקללות ויובן שאין הקסודא
אלא את ירה' אדם אחד ולא רבים מרבותי רבותיו כך ואין מפסיקין וכן לשון מוסר
ר"ל שגם בקריות הרבה אדם אחד לא יפסיק לכן שאל ואמר למה אין מפסיקין ירה'
(למה) אפי' אדם אחד עלמו לא יפסיק א"ר חייא לפי שכתוב מוסר ה' בני אל תמאס
ואל תקון וכו' הפסוק מיותר שהי"ל מוסר ה' ותוכחתו אל תמאס ואם אל תקון הוא
פחות ממאוסה יאמר אל תקון לבד ולא יאמר מאוסם כלל אכן ר"ל ב' דברים מוסר
ה' בני אל תמאס להפסיק בקללות ולהניח קאחם לחבדך ול"מ זה אלא גם אם אתה
קורא את כולם אל תעשה קולין קולים ספקי ספקין בקריות הרבה א"ר יהושע ע"ש
אחר מספיקין למה לא יפסיק בקללות גם אם יקרא את כולם הוא עלמו לא יקראם
בקריות הרבה יען כל פסע זר"ל בדרך לפניה ולאחריה ואינו בדין שיהא בני מתקללים
לכן אין מפסיקין אפי' שאחד קורא את כולם ע"כ בקיבור: בשני ובחמישי ובשבת
במנחה קורין בסדרן. סי' הר"ן ז"ל קורין בסדרן שמחליין הסדר ואין עולה להם
מן החבון לקריאת הסדר בשבת הנאה שמרית שלשול חזרין לראש הסדר ובשבת
במנחה קורין סדר שבת הנאה. וצירוש' לית תנאי תני עולם להם מן החבון. ובגמ'
ח"ר מקום שמפסיקין בשבת שמרית שם קורין במנחה. במנחה שם קורין בשני שם
קורין בחמשי. בחמשי שם קורין לשבת הנאה לדבר ב"מ ר' יהודה אומר מקום שמפסיקין
בשבת שמרית שם קורין במנחה ובשני ובחמשי ולשבת הנאה א"ר ירמיה הלכה כר' יהודה
וכתב הר"ן ז"ל ונע"ל דמילתא דר' יהודה היינו מילתא דתנא דמתני' דקתי אין
עולה להן מן החבון משום דלית' דמתני' הכי קתי בשני ובחמשי ובשבת במנחה
קורין בסדרן במקום שמפסיק בשני שם מחלין בחמשי ואין עולה להן לשבת הנאה מן
המנין אלא חזור וקורא מראש הסדר וזו מלשונות שלישית ומש"ס מסוק כתנא דכתייב
דסיגרי' ר' יהודה למיפסרן מילתיה עכ"ל ז"ל: שנאמר ויברך משה את מועדי ה'
וב'. סי' קרא יומרא לר"ח כתיב כתיב כתיב כתיב כתיב כתיב כתיב כתיב כתיב כתיב
מועדי ה' לומר שהיה דורש הלכותיהן בזמנם דלמטתיה יא' אשפירר דוכי כל המצוה

כפן ולא ישרא' וסג' גמ' כן למעט ישראל ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות וכן
 נ' לראשון וכן ד' וכן כולם ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות אפי' ישרא' ולכן
 היו מ' ישראל וזה כפן ויש לדרוק מנלן הא מנינא לראשון לומר כפן דוקא ופי'
 מגולט על ראשון לומר אפי' ישרא' * ו"ל דל"כ ליכחוב האיש וה"א כפן דקאי אכפן
 קמא ומנינא ידענא עדי לא אלא למנינא ליכחוב ויעטרך ולא ליכחוב לא האיש ולא
 כפן והוא קאי אכפן קמא ומדכתב כפן ש"מ דלחא למעטי כפן מנינא ולא
 למעטי מנין אשוי' ולעולם כפן קמא ר"ל כפן דוקא מלל כפן אש' ואימא חמשה
 כפן וכו' ה"פ מגול' דלכולו כפן קיימי אכפן קמא אימא דכל חד וחד קאי אדלמניה
 כפן שני קאי לראשון דראשון מאמע דוקא כפן ובה שני עליו וומר אפי' ישרא' דין
 מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות וטלמי על שני מיעוט אפי' ישרא' וחתא למיאר דוקא
 כפן וד' קאי אפי' ישראל ואכפן דקאי על אחרו שר"ל כפן כפן אחר כפן לנפיה כיון
 שאותו מיעוט שר"ל אפי' ישראל וטלמי על שני מיעוט אפי' ישרא' וחתא למיאר דוקא
 משום אפי' מיעוט אחר מיעוט וכו' ע"כ: ואדם ביוצא בהן אש אחר דמי עליו משום
 אחרו כעבד ומיהו עבד כנעני נופיה אמרינן בירושלמי דלא שיימין ליה בעשרה משום
 לאוואה מילתא ושמה ישמעו ויבחרו ואע"ג דמדאורייתא בעיקר עשרה מדאורייתא נמי
 בכל דשא כפי כשמואל דלמר הקדש הזה מנה שחללו על שיה פרוטה מהחולל ויזין
 דדיעבד אי שדוי בכל עין עבוד רבנן תקנתא להקדש כדי שלא יקסיד הכל הר"ן ז"ל:
 ד' ורא' פחות מב' פסוקים ביד מ' י"ב כמלכות חפלה מ' נ' ורא' יקרא לתורגמן
 ביד סס כו' י' וכתב סס שמימי עורא והגו שיהא סס מתורגמן מתרגמן לעם סס
 שהקורא קורא בתורה כדי שיביטו עיני הדברים ע"כ: ונפקא לן מדכתיב בספר עורא
 ויקראו בספר זה מקרא מפורש זהו תרגום. מכסף משנה: ובגביא שלשה סס א'
 וי"ד. וכתבו תוס' ז"ל כנעני ביד מ' י"ב כמלכות חפלה מ' נ' ורא' יקרא לתורגמן
 יבא לפעוט רק בתחלת ההפסדה אלו מקדין שלשה לתורגמן להודיע לו כי הדין אי
 לאו דהיינוק שיעטס: ואם היו שלשתן וכו' (הגהה בעניות דעתי אש אין טעות לא
 ידענא מאי קאמרי ועוד שלשנים ובעשרה פסוקים אי רואה עד כעת הויה אפי' רחמי'
 שיש חומשים בהפסדות כתוב כפן שיש חובטין להחיל בהפסדה על יוס עובד ראשון של
 פסח ויאמר יהושע אל שני התקדשו וקורין ג"כ פסוק שלחמיו הויה ויאמר יהושע
 אל הכהנים לאמר וחי"כ קוראין ג"כ פסוק שלחמיה דהיינו ויאמר ה' אל יהושע הויה
 הויה וחי"כ מלגין לבנות הויה וקדקדו: בספר יהושע שהשיי פסוקים הרשאים מן
 השלשה הללו הם פרשה בפני עממה והפסוק השלישי הוא תחלת פרשה אחרת והיינו
 דקאמרי שיש פרשה לנפך שני פסוקים פ' לנפך שני פסוקים מן השלשה ומי' נלע"ד
 להרץ קמא קושייתו ז"ל כמה שכתבתי לעיל כשמוך בשמם ז"ל שאלו מתרגמין שלשה
 פסוקים בחד בתחלת ההפסדה על פסח ויאמר ה' אל יהושע לא רחל לנפוח אפי' שהשיי
 שנהגו להחיל ההפסדה על פסח ויאמר ה' אל יהושע לא רחל לנפוח אפי' שהשיי
 פסוקים הם פרשה אחת. בפני עממה והפסוק השלישי הוא תחלת פרשה אחרת
 נלע"ד) קשיא על מה שאלו טעמין לתרגם ויאמר יהושע אל העם התקדשו ויש סס
 שלשה פסוקים עד כעת הויה ומקדין אורן להתרגם שלשם בידא ואע"פ שיש פרשה
 לפי שן מדורות בים הויה כדי להפריש הים וכן כמתן תורה כדי להפריש הים תוס'
 ז"ל: שלש פרשיות קוראין אחת אחת. לאו דוקא שלש פרשיות אלא שלש עניינים
 הלוקי קוראין אחד אחד כיומ' ומתרגם כל אחד בפני עממי עד שלא יקרא הנבו דכיון דעניינים
 חלוקים לא היו רשאי לערבין הר"ן ז"ל: מדרגין בגביא מפרשה וכו' שאון ר"ע ז"ל עד כמו
 שהיה כ"ל קורא. אמר המלקט אפי' תירץ לא הכי בגמ' כי היכי דלא תוקמי מתנייתא האדרי
 וברייתא מסייעא ז"ל. והיה ששמע קולא מתקן שהיה מתרגם ל"כ ביום הכפורים: ואיזה
 להי' צבא בירושלמי ס"פ אלו נאמרין: ואין מדרגין בתורה. ביד מ' י"ב דלכות
 חפלה מ' י"ב ובסור א"ה מ' קמ"ד: ד' המפשיך בגביא ירושלמי לא טורח
 דא אלא הפורס על שמע הוא עובר לפני התיבה והוא נושא את כפיו ר' יוסי כן
 תניא אמר כדי לנרו. ויבא כי נעבור לו כשאר רש"י ז"ל ופי' הכוונת בגביא כי
 שרגיל להפשיך בגביא אכל הכא ביום הזה ודאי שעדין לא הפשיך: בפ"י ר"ע ז"ל
 דהיי דבר שאינו כבודו. אמר המלקט היינו עומא דרב פפא אבל רבה בר שמי אמר
 משום דלרו לאננוי וליכא בנייהו דעביד בשמם פ' רש"י ז"ל הבא לעבור לפני התיבה
 אינו כפן שבר ע"כ. ויבא דה"ל מל"מ במשם כבוד עובר לפני התיבה אפי' דמיס
 ולמ"ד משום אננוי דוקא נהמס עובר לפני התיבה אבל אי בני פרס אין תשעין לו אש מ'
 החר בהים ועיין בפ"י רש"י ז"ל המועתק על רב אלפס ז"ל: ואם היה קשן אביו
 או רבו עוברין על ידו וזירושלמי וזה תנין קשן לא יפריס על שמע ח"ר יודן
 כאן בשמיה שני שמעוהו וכאן בלא הויה שני שמעוהו: ו' קשן קורא וכו' תוס' ס"פ
 לנב הגיול דפי' דחילין דף כ"ב. בפ"י רש"י ז"ל ויש מן הגאונים שדארו דוקא משלטי
 ואיך היה דעת רבני נתן בעל השרון ז"ל בלבד: אבל אינו פורס על שמע ביד
 פ"ח דלכות חפלה מ' י"ב וכתוב בבית יוסף ח"ה מ' כ"ג ומלחתי להרשב"א ז"ל
 שכתב בתשובה בשי' הראש"ל ז"ל דעממא דמתן דקשן הויה פורס על שמע ואינו עובר
 לפי התיבה כדיון דבריכות ופולתו דרבינו ויהו וקשן שהגיע לחנך דרבנן אפי' אחי
 דרבנן ומפיק דרבנן קמ"ל דמשום כבוד הצבור לא עבדינן נגהי הוא לצבור שהקשן
 מושיאם ע"כ: והר"ן ז"ל כתב בס"פ דקדושין דף תרל"ד דהא דקשן אינו פורס על
 שמע אפי' דמשגיגו לחנך מיחייב מדרבנן ופרסיה על שמע ליה לה עיקר מדאורייתא
 ואי' יתיא דרבנן וליפיק דרבנן. איכא קמא למיכר דקשן אינו מחוייב בדבר כלל דלא בר
 חיובא הוא ומזוה דחנך עליה דלכות הוא דרמיא ע"כ: ואינו עובר לפני התיבה
 קמא מאי אריא קשן אפי' גדול מני אינו עובר לפני התיבה אפי' הנחלל וקנו כדתיא
 בס"פ דתולין וכו' וי"ל דהתם מייתי דעממיה נאור כדתיא בעממיה דאין מורדין לפני
 התיבה אלא זקן ורגיל ומי שחלל וקנו ומי שפסלו מרובת תוס' ז"ל: ועוד ה"ל ז"ל
 דהתם מיירי בקצת אבל באקראי בעממיה גדול בלחוד סגי וכן תירץ ג"כ הר"ן ז"ל.
 וי"ל בית יוסף ח"ה סימן ל"ג. תוס' כתבו בס"פ דתולין דהא דתמלל וקנו
 רחוי לכות מ"ל היינו ליעשות מ"ל קבוע להתפלל בהעמיות ומעמדות דוקא ולכאורה
 ר"ע יבין שמועה כלל קע"א וקע"ג שזכרה את כל הפסקא הזאת.

ממע מדבריהם שצדק ימות הסנה אע"פ שלא תמלל וקנו רחוי לכות מ"ל אבל
 בס"פ לנב הגיול כתבו דהיא דתולין כגון ליעשות מ"ל קבוע ולירד לפני התיבה ביום
 הכפורים ובהעמיות ובהעמדות וזה עולם לדברי הרא"ש והרשב"א ז"ל ע"כ: ועוד
 כתבו תוס' ז"ל מפני קושיית בקורות דלפניו קשן ממע אש יודע לפרוס נושא את כפיו
 עם אחיו הכהנים להתחנך בעממיה: ובסור ח"ה מ' קכ"ח. יש מביאין רחמי מנהגי'
 דקשן נעשה כסיף למעט מדקדמי אינו עובר לפני התיבה משמע מעבר ביום ולא
 עבר לאסוקי רבים ידי חובתה הא אלתרופי מלפני: פורח פורס על שמע ביד ס"פ
 ח' דלכות חפלה מ' י"ב פוחה יקף והביא רחמי מתרגום ערום ויקף שהוא
 ערסלתי ופוחה ולא הירא מדקדמי אבל אינו עובר לפני התיבה ואילו כתיב במתני'
 הן האומר אינו עובר לפני התיבה בסנדל ז"ל יקף לא יעבור ושמע הא אפי' עובר
 אפי' שהוא יקף אלא פי' פוחה שגדיו קרועים ובסור נראה בהרבה מקומות וכן פי'
 הרב אלפס ז"ל ומתרגם ערום ויקף פוחה ויקף ורחוי לפרוס על שמע שלא היו עוברין
 לפני התיבה כפריס' שמע וכן רשאי לתרגם דתרגום לאו חשיבותא כולי האי שהגדול'
 קורא בתורה וקשן ממנו מתרגם עליו תוס' והר"ן ז"ל. והבי' המני המלקט בפי' בפ'
 רש"י לספר ישעיה ומל"זי שפירש סס דתרגם ויזמן בן עזריאל פחה ויקף כדפי' הר"ן
 ז"ל: ובעוד כתיבו בשרך פחה כהא בסוף המלה: סומא פורס וכו' בסור א"ה
 מ' ל"ג ורוב הפוסקים סבירא ליה שהסומא יורד ג"כ לפני התיבה ולא דוקא
 קמי פורס על שמע. וסורס על שמע אלתרופא זיה אלתרופא מדר' יהודה. ומשמע
 ממתי' דסומא אינו קורא בתורה לפי שאסור לקרות אפי' אפי' אחת שלא מן הכתוב אבל
 בבית יוסף ח"ה סימן קמ"א כתב צבס נמוקי יוסף שכתב צבס ספר האשכול דהא דתק'
 בפ' אקורא את הנעלה עומד דסומא אינו קורא בתורה היינו לומר דאינו קורא על פה
 אבל אקורא איניס אהרינא שפוחה ורואה וסומא מברך וסומא בלדו שפיר דמי וכן
 מצי עביד התי' סומא ע"כ. וכן מנחתי צבס ספר לנודע דסומא כפן קורא בתורה ואין
 לסמוך עליהם נגד כל הקר רבותא עכ"ל ז"ל: ורחמי שהתם ה"ר סלימאן ז"ל הניה
 שכתבו סומא פורס על שמע ומתרגם אבל אינו קורא בתורה: ר' יהודה אומר כל
 לשאל ראה מאורות מימיו לא יפריס על שמע. כיון שלא היה לו מלשם
 לשאל ורבנן ר' לות לות ליה הגאה כ"י יפריס דהיינו ר' יוסי אומר כל ימי חייתו נאמר
 על מקרא זה והיית ממשש וכו' פסח אחת הייתי הולך בלשון לילה ואפלה ורחמי סומא
 וזכורה בידו אמרתי לו בני חזקתה זו למה א"ל כל זמן שאבוקה זו בידו בני אדם ראיין
 אותי ומלגין אותי מן הסתמה ומן המלכות. והקשו תוס' ז"ל דהא ר' יהודה ראה
 דלמור' ר' הובל דף ס"ה סומא פסור מכל המלות וא"ל אי יאירי כהא בסומא אפי' ראה
 מאורות וסתמא נמי ומפרש בירושלמי דלא מיירי בסומא ממש אלא מיירי שגדל כמעט
 או שיהי בבית אפל כל ימיו ועוד ז"ל דמיירי שפיר בסומא והא דלפרינן סס סומא היינו
 מן התורה אבל מדרבנן מיהא חייב ואפילו סתמא משנולד מ"מ חייב הוא מדרבנן אלא
 יבא נגוי ולא יבא טוב בו דעת יאירי כלל ולא כהא ראה מאורות מימיו אפילו
 מדרבנן לא יפרס על שמע כיון דלא הוה ליה הגאה כלל ע"כ והארינו עוד ז"ל מ"ס
 וגם תוס' דס' בהרא דר"ה דף ל"ג ודפי' הובל דף ס"ה. ולשון הירוש' כתבתי בפ'
 שני דמסכת מות: ז' בהן שיש בידיו וכו' ביד בלכות נישא כפיס פ"י כ' ז'
 ובסור ח"ה מ' קכ"ח פסקו הלכה כר' יהודה וכתוב בסור והרשב"א ז"ל כתב מי
 שיש לו מים בפניו וי' בידיו ורגליו לא יבא חסין ונמ' לא קאמר אלא בידיו מפני שהיה
 נושא אורח וע"י כן העם מסתכלין בהן ומסחין דעתם ע"כ וכתוב סס בב"י דברייתא
 היא בגמ' אלא שבעממיה הר"ן ז"ל ובספרי הרא"ש ז"ל ליהא זהו גרס' לרבינו יעקב ז"ל
 להקשות על הרשב"א ז"ל ע"כ בקיבור: אספייס. דבר שזכור בו לנב אדם כן הלשון
 בפ"י רש"י ז"ל ויבא ש' טוב עמו. ובערוך ז"ל שפריס שהוא עומד ויש לו סס והר'
 הלוח חריש: ופואה בהר"ן ז"ל כתוב וק"ה. ובערוך פ' קולא היא פואה. ובירושלמי
 אין סס לא נרפת קולא ולא נרפת פואה רק אספייס בלבד וכן במשנת התם הר"ר
 יוסף אשכנזי ז"ל מתקא מלת פואה. והרשב"א ז"ל פי' אספייס ופואה וכו' כן כל
 דבר שזכור הי' ע"כ: דן האומר אינו עובר וכו' תוס' דפי' אלו נאמרין דף מ'
 ובסור ח"ה מ' כ"ג וי"מ מיטת מרקה בו צוה שאומר אינו עובר בצבועין אינו אלא
 שהוא מנקה תואכה להשמש מן התפלה שאינו מאמין בה ויזין שאלו מתידין בו סך
 דעתו אין רחוי להיחול לעבור אפי' בלגנים ע"כ. ודעת הרשב"א ז"ל בפ' עשירי מלכות
 חפלה דדוקא בצואה חפלה הוא דלא יעבור ויראש"ד ז"ל חולק עליו ולא בצואה חפלה
 ולא בחפלה אחרת ע"כ. ומי' מ' דעל' שאם הויה אפי' בצבועין לא יעבור חפלה
 שומעין לו ועיין בתשובת בר שש אשר שם. וי"ל בית יוסף סס ב"ה וכתב הרשב"א
 ז"ל דעת הרשב"א ז"ל שאין חוששין לו לעולם ודי לחוס לו לבערו בצואה חפלה אבל לא
 שחוששין בהן לעולם ובחפלה אחרת שלא ראייהו שהקפיד וכתב ח"ר יהונתן ז"ל שמה
 מיות מרקה בו אפי' פריס שמתן טעם לדבריו ומראה פריס שלכבוד המקום הוא אפי' ורד
 עווס הוא אורח ללבוש לבנים: כיון שהצבור מנקהים ממנו כדי שיתפלל להם אין רחוי לו
 להיות סרבן ע"כ. ומלחתי בפ"י יטן כ"ו לה"ר יהונתן ז"ל ח"ל האומר אינו עובר לפני
 התיבה בצבועין בצבדי לבושין אדומים אף בלגנים לא יעבור דהיינוק שמא מיות מרקה
 בו שהצבורים לעבודת כוכבים עשין כן ולבגים לבנים והולכים יתפסו בעצת חפלה
 ומקשידין על שאר גנדי לבשוין ולפי זה הפי' ה"ל אף בצבועין לא יעבור. בסנדל לא
 יעבור משום דחשידין ליה כיון שלא מסוי אי מני סהיה לנב בלגנים לא יעבור אבל
 בצבועים יעבור כיון שהויה עממו מן השדו ויש לפרש שמא מיות מרקה בו אפי' שטח
 עטם לדבריו ומראה פריס שלכבוד המקום הוא אפי' ורד עווס הוא (אחן) [לבס] לנב
 לבנים ולירד לפני התיבה יתא אפי' חשי' דשמא בעבור ברכת המינים שהקשו חכמים
 לאמרם הוא מונע עממו מליירד לפני התיבה כיון שהיו הצבור מנקהים ממנו שיתפלל
 להם בעשה דמתק בןן שפטה הראשון ב' מן הברכות שיעבור אחר תחתיו ולא יבא
 לסבן בצבועים שעה א"כ בצואה שעה שהגיע זמן מנחה סמוך לערביית ששם לא יחללו
 עיה יעבור זמן שהתלה והוא אומר להם זו אינו לנב בצבועין אינו לנב סנדל ולא אוכל
 להושיא בן רגלי מפני הכבוד אפי' חשידין לו בירשע ואסור להיחא אחרו להתפלל עוד
 אפי' בדרך כדנתי עכ"ל ז"ל: העושה פולתו ועגלתו. ביד בפ"י דלכות חפלה מ' י"ב

דר"ל סוף כהא ליתרף דלפי מעין שיהא משקין ממנו אפי' שהיה בית הבעל. לטון
 הר"ם ז"ל משקי' בית הלחין שבצניעות נרדף לפרס דליירי צניות הלחין שזרוע בו הבהוא
 לו קניית שיהו משל שיהו ונכנסו לצניעות וכבר נזכרו שלש צניעות שאינם קבאין
 פסימי צניעות אבל ירקות אפי' על שיהו נכנסו לצניעות אכורין משום פסיחין לפי
 שהלחין נהן אחר לקיטה כ"ס אם נדלו שבצניעות עממה שאכורין משום פסיחין ואלו שייר
 להעמידה בשדה נור ושרד זרע ושדה מיר שגלו בה מאלחין ליה ציה משום פסיחין
 כדלקאמרי צניעותי דעממה דהקד אכרו היינו מאלו חטאי לקומין ואלו רואה בהם
 וביה השלחין פיהו ושרד זרע ושדה מיר שגלו בה מאלחין ליה ציה משום פסיחין
 רואה להשקותה שלא יאבדו עכ"ל ז"ל: ובשבועות. מהוד פ"י הרמב"ם ז"ל גם מהוד
 הנזכר שם בהלכות שמיטה פ"א משמע דגם שבצניעות בית הלחין אין ביה העבל לא. וגם
 חוס' ז"ל כתבו בדף ו' ע"ב ערש"ל ז"ל נראה שחזר בו ממה שפי' בהשנה דגבי צניעות
 אפי' בית הבעל שרי ולי פירשתי במה שיהו דשבועות ומי לא שרי הלא צניות השלחין כדפי'
 צניעותם כאלו אכל ק"ל וכו' לכן נראה יותר פי' הקצתם שבמה שפי' עכ"ל ז"ל בקיבור:
 בין במעין שיהו ברתחה. וכ"כ ממעין יסן והאי דליפירך לנהיית למועדי משה
 ביה העבל שאפי' ממעין שלא יא' בתחלה שישן הוא אכור ללא שריני ליה אלא משום
 ספידא והוא דליכא פירחא יתירא ממוק יוסף: וז"ל הגמ' שהיה ממעין שיהו בההוא דלתי
 לאיפסולי מהקי' ממעין שלא יא' בתחלה ללא אחי לאיפסולי מיבעיה ומכאן איתמר או תא
 מעין שיהו בתחלה י"א הכל הוא דנית הלחין אין ביה העבל לא משום דלתי לאיפסולי
 אבל ממעין שיהו י"א בתחלה ללא אחי לאיפסולי חיימא אפי' ביה העבל לא. וז"ל שישן
 שיהו בתחלה ל"ש מעין שיהו אלא בתחלה חזן ביה העבל לא. אבל [אין משקין]
 לא שמי הגשמים נזירה וכו'. לטון רע"ל. אמר המלקט ורב אחי תירץ מי נשמי
 גופייהו לדי מי קילין אחי פי' שדרך מי נשמים לנכס במקום עמין וכיון שישנו חזין
 השמיין וכוו' לכו מי קילין כלומר שזכר לדלותו דלמי: קילין פי' הרי"ף ז"ל כמו ציב
 ומקויו יוסף ז"ל פי' קילין צור עמון וכו' משטון קולחה שהוא נקרא קילין
 ונקמייהו אחר מי נשמים לאשמועי' דאכור מי נשמים אינו אלא משום שאפי' הפסד
 להשקות בתחלה מהכנס של מי נשמים על אורח כשיהסרו המים היה נרדף לדלות
 ושמיין דלמי היה אדם מים שלא יבואו על א' ציבור לצורך דלי משקה מן בדלתו כל
 היה מותר והוא מי נשמים וכו' משטון קולחה שהוא נקרא קילין
 עכ"ל ז"ל: ואין עושין עונות לגנבים. פי' רש"י ז"ל עונות עגול כגיב כמו ענ
 עונה ועמד בתוכה ע"כ. ומקויו יוסף ז"ל פי' עונות שחופרים כגיב הכרם כדי שיטכבו
 שם המים משטון הלחן העגולה שהוא לטון עגוב והא' גמי אמועלי משום שיתחל יתירא
 ועוד ללא חוי דבר האבד אבל שבצניעות מותר כדליחא גמ' והכי הוגות בדהתי יתירא
 לכו עתקי וכבר היו לו שם עונות ונחמנו מותר לחזור ולחפור בחולו של מעד
 ע"כ וכתוב עוד בנימוקי יוסף כ"כ הרשב"ד ז"ל ולא דוקא דהתי ממש דה"ל עין
 דהתי אם לא ניכר בהרין אבל הם ניכר החריץ מעט מותר ולא עינין ספח דכין דמימי
 עומדין משמחו בני לכו ע"כ: עונות לגנבים. וה"ל התיא צניעות דף ג' ע"ב וישם
 עונות לגנבים וכבר היו לו תיח' א"ל עונות בדירין שבצניעות יחיים ושבצניעותי נמי
 ע"כ. ושמה הגפנים לריבין לעונות יתיר מן התיחם ודברה משמחו בהוה ולא דוקא: וביד
 פ"ח הלהות יוס טוב סינין ג' ובפ"א מהלכות שמיטה ספח דטובין עונות דלפניו א"כ
 ס"ל דגם התיא ספח אמועלי גבד איתאמרת וכו' ככתוב שם בצפח משנה: ב ובשבועות.
 גמ' פלגי בה' פי' וירא רח' אכל בר מנח' חד אמר מפני שרעה כעודר וחד אמר מפני
 שמשיר אנפיה לזריעה ובגמ' מפרש מאי בימייהו ובמשקא אמר מהני לה בהדיא ר' ה
 אלטור בן עזריה אומר אין עובין את החמה שבצניעות מפני שרעה כעודר וקשיא דר'
 אלטור שבעי' אלד' אלטור ב"ש ומי אמר ראב"ע כל שרעה כעודר אסור ורומנייה דהן
 נפ"ש שבצניעות עושה אלא חת זבנו אורח ר"מ אומר עד שייעמיק שלשם או עד שיגיע
 שלשם או עד שיהן על הסלע ומדקאמר עד שייעמיק אלמא שרי ראב"ע לחפור ולהעמיק
 שבצניעות אין חייש' לנראה כעודר ומשני ר' ירמא ור' אבה בר ממל חד אמר בן
 שהעמיק קודם שיהיה וחד אמר אלמא ש"מ איתא שבצניעות מותר מחר מוכיח
 עניו דלא עביד משום עווד. וכתבו חוס' ז"ל דליכא נמיחם להא דמאן דחזי החסירה לא
 חוי ליה לזבל שבחסינה ע"כ. ואחיה ציבורלמי שבצניעות ס"ל. וכתיב ה"מ ליתחמי ז"ל
 נכ"מ והרי"ף והרא"ם ז"ל גרסי במועד ובשבועות אך הר"ן ז"ל כתב לדברנו נמי אין
 עומק אמת בתחלה וכו' א"כ כיון דרננן דמודו לראב"ע בנכתמה ואחיה מודה לכו
 במקולחא כמ"ש רש"י ז"ל אלמא נקט ראב"ע במועד חו' דלא כייכא הכל מימי' פלוגתייהו
 אלא גבי שבועות ע"כ וביד פ"א מהלכות שמיטה ויובל ס"ו ע': ומתקנין את המקולקלות.
 גיד ס"ח מהלכות י"א ע"ג ג' ובפיר' או"ח ס' תקנ' וכו' הקני' דבגמ' מפרש אם היתה
 עמוקה שפסחים פסחים ונסתמה עד חצי טפח פסחים לן דאכור דפרחא דלא נרדף הוא דלגלו הכי
 משקיה לא עברי בה מיה וכשהיתה ז"ל ונסתמה עד שפסחים פסחים לן נמי דאכור
 דפרחא יתירא הוא ולכשהיה שבעה ונסתמה עד שפסחים פסחים גמ' ולא איתא:
 ומתקנין את קלקולי המים. גיד ס"ח מהלכות י"א ע"ג ס' ו' ר' רובינא ארתן. שם
 בתמלך הנור מותר לטונו ולרעמין שהפסד תיחוס אבל חסירה בתחלה. שהקרקע קשה
 לא משום דליכא פירחא יתירא חוס' ז"ל: ובגמ' דייקין חסירה אין חסירה לא והיינו
 דוקא כשאין רבים חסירה בני מותר ומבמקא דגמ' דייקין לה ממתין דקאמרי ועובין רבי
 לריבין הנהי' אפי' חסירה בני מותר ומבמקא דגמ' דייקין לה ממתין דקאמרי ועובין רבי
 לריבין הנהי' לאחוי חסירה שהיא לריב' לריבין. ומתקנין את הדרכים. שנתקללו
 מחמת רוב הנשמים מתקנין אותן כנורוד ובסוד ענין שעושין כיוצא שיריות: ואת
 דחירובות. שאחרי מתיחה ששם מסייגין ילדים לילדות: ואת מקוות המים. ששם
 אין בו מ' סאה שיהיו לחיוב מ' סאה וכל היא רכי' ריב' וכו' ומועדין כל צריכי'
 הרבים. פירשנו כנרע"ל ברפ"ק דמכסת שקלים: ובצייגין את הקברות. ליתבא
 פירחא חוס' ז"ל: ובגמ' רמז לזיון קברות מן החורה דכתיב ורחף עם אדם וזנה אללו
 זיון ופי' רש"י ז"ל ורמז הוא שלא גח הכבוד לכוסיד וללמד שיהא אדם עושה זיון דהא

דכתיב ויבא סולו סולו פנו דרך וכתבו חוס' ז"ל כל חד וחד מהני אמוראי נקוט מאי
 דהוה מסיק אדעתיה ולא פליגי אלא חורחא דמיתא דכל חד וחד מסיק אדעתיה מאי
 דלא מסיק אדעתיה ע"כ. וביד ס"ח מהלכות שומלת מה ס"ו ע': ויוצאין אף
 על הבראית. מזה לנאת דלאמרי' בגמ' ז"ל לכהי אחריו דקתי ומתקני דתי חובה
 הוא דמיתא בגמ' חוס' ז"ל: וכתיב הר"ם ז"ל: וכתב מהו אף ויש לפשט שמימי פ"א של
 שקלים ב'א' פסח דמתחמא בחול המועד על השקלים ועל הכלאים ושם שינוי בפ"ו צו יוצאין אף על
 הכלאים ולשון אף שם הוא מיישב לפי שחזר למעלה למה ששינוי משמעות על הכלאים
 כלומר אפי' שכבר הכריזו על הכלאים ב'א' בלאר יוצאין ז"כ בפ"ו צו ומערה גם אף
 ששינוי כאן הוא מיישב לפי זה ור"ל ע"כ שכבר יצאו על הכלאים ב'א' בלאר יוצאין ז"כ
 עכ"ל ז"ל. וביד ס"ח שני מהלכות כלאים. ובגמ' מנין שאם לא יצאו ועשו כל אלו כל תקן
 הדרכים שכל דמים ששפכו שם מעלה עליהם הכבוד כאלו הם שפכו ח"ל והיה עליהם
 דמים: ופרישין בגמ' והכלאים בהש"מ נפקין רומנייה דתן ברפ"ק דמסכת שקלים בלאר
 בלאר משמיין על השקלים ועל הכלאים וכו' יוצאין אף על הכלאים ומשמע קאת מתוך
 לשון הגמ' שהיא צריחא ונדמסיף בה הלוקות שלא הזכיר במשנה כגון וקלון את
 הדרכים אלא ללעיל מינה מוכח בהדיא שהוא בכלל ומתקנין את החיובות ומ"מ קשיא
 בזרעיה ר' אלעזר ור' יוסי ז"ל חייגא חד אמר כאן צניכר כאן באפול אחד אמר כאן
 בזרעיה של ז"ל הכוזבא וז"ל הגמ' בלאר כל צניעותי ופ"ה יוצאין אף על הכלאים וכל
 שריד אכל הני דתנין הכא כגון ומתקנין וכו' פ"ה דהגמ' גמי החס' תירץ רש"י ז"ל
 משום דלאו כרעה היא דבדין הוא דמתקנין לכו חרי זמני דכי מתקן לכו בפ"ו בלאר
 אחי נשמי ומתקליו לכו והדור ומתקנין לכו בהש"מ אבל הכלאים לא שריד הממר הכי
 פ"ה והחוס' ז"ל כתבו וז"ל במשנה שמימי ופ"ה א"ל מקשה על גבי זרעיה ומקשה
 מלייגין על הקברות ולא כבר ליינו ומתירין כגון שירד ספק מים של גשמים ופספסו ע"כ:
 ובגמ' א"ר אבי א"ר וחקין לא שט דלין יוצאין עליהם קודם אחר וקודם אלא שאלו
 גיד יוכר אבל יזון יוכר יוצאין עליהם: ג' ראב"י אומר מורשיים אוחי הטיב. וכו'.
 ניד ס"ח מהלכות י"א ע"ג ג' וזכ"א מהלכות שמיטה ויובל ס"ו ע': ויוצאין ציבורלמי ס"ח
 שני שבצניעות ונכור אל"ח ס' תל"ו: זרעים שלא שרתו. הרשב"ד ז"ל פ"ח שישם
 לירע אונם בהם שלא שרתו לפני המועד מפני שלא יוכל להשקות שמוחר להשקות במועד
 ואינו אכור אלא כשהשקה להשקות או שנתעל בהם ע"כ: ובגמ' צברייתא התיא כשאלמו
 לפני המועד מותר להשקות במועד ואין משקין שדה גריד במועד וחכמים מתירין בזה
 וביה ע"כ: ופי' ממוק יוסף וזכ"א דמפרש צניעותי הוה מליגא למימר דמתני' רבותא
 קאמר דלפי' זרעים שלא שרתו דלית לכו ספידא יתירא קמ"ל דדוקא מפני שלא שרתו
 קאמר ע"כ. והר"ם ז"ל נראה דמפרש דוקאמי מתירין בזה וביה קמי' אורשים שלא שרתו
 ואסור גריד ומורכבים צברייתא וכן פי' ג"כ רש"י ז"ל צברייתא ובמתני' פי' ז"ל בזה
 וביה להשקות את כל השדה כולה ולהשקות במועד זרעים שלא שרתו לפני המועד אבל
 ממוק יוסף פי' צניעותי ז"ל שדה גריד יבש והוא שדה העבל אלא שלא כפלו בו נשמים
 זה זמן הרבה ועמא דלין משקין משום דהרוחא הוא ולא ספידא אלא חוס' מניין בזה
 ובזה לכו להשקות גריד דשהיה אפי' רבנן מודו ללא חוי ספידא ואסור אלא
 צריחא פלגי בהשקפה את כל השדה וזרעים שלא שרתו וכן הוכיחו מן סידורלמי עכ"ל
 ז"ל ומשמע זרעים קאת שהיו ז"ל גרסי לה לבגא דלין משקין שדה גריד צניעותי דהא
 צברייתא אינו מוזכר כלל השקפה כל השדה וכתבו חוס' ז"ל דלית דגרסי שדה גריד
 כמ"ש כמו חמר' מירר גריד: ועוד כתבו ז"ל דלענאת דהך צברייתא היינו כמין פלוגתא
 דמתני' ות"ק דהכא הוא ראב"י ע"כ. ורש"י ז"ל פי' והאי חכמים היינו ר"מ דאמר לעיל
 משקין ממנו אפי' שדה בית הבעל ע"כ. והרא"ם ז"ל אחר שהביא דברי הר"ף ז"ל שסקס
 כראב"י ובין דעת הרמב"ם ז"ל ודלא כראב"י ז"ל כתב שדברי רב אלפס ז"ל ע"כ
 דצירוס' ש' שני שבצניעות מוכח דרבנן אכרי רכבה ובה דקתי ונכמים מתירין בזה ובה
 מפי' בין שחתו קודם הרגל בין שלא שרתו בין באילין בין בזרעים ע"כ: ד' אישורת. גריה
 שאין לה עינים. גמרא מאי קרא כמו שבגל חמס' יהוד' נפל אמת כל חוה שמת ס' רש"י
 ז"ל בטוב שקרין לימרון חמס' והגד' כלומר כשיצא אף לנתקו ריבות שמתו מנוה עד
 שהוא עומד ומה חמס' כמו ונניח דהא חת כל חוה שמת ס' רש"י ז"ל
 ומתני' דלא חוה ואת העכברים משודה וכו' כדרכו. קד נראה דגרסי רש"י ז"ל
 וכן בהרשב"ם ז"ל וכן בגמ' משנה וכן בנימוקי יוסף ור"ל דלפי' כדרכו מותר וגם ה"ד
 יוסף ז"ל מחק מלת טלא שכן הוא ציבור הפסדים סביה בידו: במועד ובשבועות.
 חומא מתי קמ"ל דשבועות והלא אין לו עבודת אלוין וכו' יורה מ"ט דלכר כדרכן
 וי"ל גריד לשרד לנכס אגניס מורך שדה ופסחמה אישיות והנן ס"ג דשבועות המסבל
 את שדהו וטול את העלוות ומיח' את הנוגעות בלחך אישיות מפר' צירוס' חולדה חוס'
 ז"ל: וגם רש"י ז"ל פי' ובשבועות אט"ל דמתקן השדה ע"כ. וגם ה"ד יוסף ז"ל כתב
 ובשבועות בן מלחתי וכו' דגם הא' דלדין את האישות וכו' הוא מדברי ר' אליעזר דלעיל
 ז"ל ע"כ: שלא כדרכו. טען וכו' פ"ה חמס' שיהו מניין ומרדה האלמה וממער אותם
 דגרסי ר' יסודה חומר משדה האילין וכו' מתקין וחכמים אמריס וכן שפסקא של
 הגמרא וכן צירוס' אבל הרמב"ם ז"ל נראה דגרסי וחכמים וגם נמוקי יוסף נראה שגרסי
 וחכמים שכתב ואלמתי מפקידה שדה אילין יתיר משדה לכן ולהכי מוזכר רבנן לעשות
 היכר בשדה לכן בשניו שלא כדרך החול ע"כ. וכבר דבר בזה בעל מגיד משנה ז"ל פ"ח
 מהלכות י"א ע"ג ה' ו' וסבור אל"ח ס' תל"ו. ובגמ' התיא ר"מ ב"א אומר כשאלמו
 לכן שלא כדרכו ולא אמרו אלא בשדה לכן הסמיכה לעיר אבל בשדה לכן הסמיכה
 לעיר אלא אפי' כדרכו שמה אילין משדה לכן ויתירין את האילנות וכתבו חוס' ז"ל
 ר"מ ב"א לא ידענא מה הוא אם הוא חתא שליטי או שמה מילתיה דה"ק מפרש או שמה
 ז"ל דר' יהודה מודה בשדה לכן הסמיכה לשדה אילין וחכמים מיירי בשדה הסמוכה לביה
 השלחין לא בשדה הסמוכה לבית המדרש וכו' דגרסי' ופי' בלויח' שדה לכן מתירין חכמים
 ז"ל

מלאכת שלמה

ועי' שכתוב בהם כשארמו בשדה לכן שלא כדרכו לא אמרו אלא בשדה לכן הסמוכה
 וראו קאפי על דברי ר' יודנה וכו' ע"ל ז"ל והרב בללא שכתבו ז"ל רחמי' שהגיה
 בתלמודו לטון ברייתא זו כמו שהיא בזה"ל ובהר"א ז"ל תיבא רב"ל אומר כשארמו
 בשדה הלכן כדרכו ולא אמרו אלא הסמוכה בשדה הלכן רב"ל אומר כשארמו
 הלכן ויחריבו את האילנות וכן היא במניד מסנה סס בהלכות י"ט פ"ח אמר דבר בזה
 סס בכסף משנה: ובמקורן את הפירצה. כחונ בתים' י"ט כ"ל שהוא נגזר משכ קיר
 כו' וכן נלמד' שהוא האמת שהרי בזה"ל אנו עוסקין ולא בקביו כגון ונס כן נראה מן
 הערוך שאחר שביא שבה קר הבוא ז"ל ערך קור ואחריו מיד האומריה מיד האומריה מיד האומריה
 קר אחרים אכן צמ"ש דמיקר שהוא ענין קריות הוי"ד אחר הקו"ף לא משהבר אלא
 שהקו"ף אחר הוי"ד ולא דמו למלת כהקיר ביר ממים: ובגמ' אמר רב יוסף שהיה
 ודפנה פי' רש"י ז"ל הלא ענין דקל התמזים ודפנה ענין של פינו ועבד דבר מדפנה ומגדל
 אולם מהו דקל ע"כ. וביד סס סי' ו' ובשור א"ח סי' תק"מ. מגדל אמר רב הקדא לא
 סנו אלא כותל גנה וכו' כדפי' רש"י ז"ל ובמסקנא אמר רב אשי מהני: וכן דיקא כרב חסדא דגס:
 איתו בונה במועד כדבריה קתני ובשביעית בונה כדבריה הדיבא אלימא דהאר' זריבא למימר
 אלא לאו דגנה ואש"ל דמיהו כחמ"ל דעבד דמירוחא לפי' ו' ובשביעית בונה כדרכו אלא
 במועד איתו בונה כדרכו וכתבו ה"ס ז"ל ספק בה"ס דה"ס פסק דהלכות הכי דכותל
 חצר מותר לבנותו ופי' דהיינו דוקא במקום סמוך לר"ה שיש לתוס גנבים אלא דכותל
 חצר לתוך ומלכות בני חצר אסור לבנותו כדרכו עכ"ל ז"ל. ועמיקי יוסף כתב בשם
 הרשב"ד ז"ל דלפי' המקול או לתוך מותר לבנות כותל הגובה מפני שהכל סכנה:
 דה"ג בתהלה להקול לא להחמיר. והכי משמע בירוש' והכי משמע בירוש' ע"כ ופי' דמ"ל
 יוסף שאם פתח הוא יס-וק ולא ירכיבו חוץ למחנה מפני שאכל הוא לו דמ"ל
 לרמי שישאו הכהן לשהוק' וה"ס בירכה שהוא עמא ומחלט וכל זמן שלא יא מפני
 הכהן אית עמא דהתיב עמ' ואלמו הכהן ע"כ וממיקי יוסף ומוכן מזה שאכתוב בס"ד:
 וכתב"מ אומרים לא להקול לא להחמיר. והכי משמע ר' יוסי בברייתא וממיקי יוסף ז"ל
 נראה דגרים בנתניו נמי ר' יוסי אלא בנגיד משנה פ"ו דהלכות י"ט פ"ח וכן נראה
 דגרים בנתניו וממיקי. ומשמע דלתלמודא דידן לא גרסי' מלת בתהלה דהא מפרש
 רבא בגמ' דבטבור מתחלתו סס נהניע עשה כ"ש ל"ס ד"ה חזי ליה דחי חזי ליה לא
 מיהו קמהני ליה דהשתא ענין עמוד ועמוד הוא עמא הוא שתיק הלך אין רואין וכו'
 יוסף נמי דה"ל אין רואין דהא אין כהן רשאי לשהוק' ועמא ועמא יעמלאו ליה אין רואין וכו'
 כולי עמלא ל"ס דה"ל חזי ליה שאם חל שביעי של הסגר ראשון בחמ"ל יכול כהן לראותו
 דמי שמהר ליה לא שמהר הוא לו ואי מתירך ליה חסד' ז' ימים שנית מאי שביעית
 אי לא חזי חזי ליה גנבים הכלא נמי היה עומד אלא בשבוע שני שמיטתו אי שביעית
 של שבעת ימי הסגר בני בחמ"ל ר"מ אומר רואהו כהן להקול אם סבור או לא סבור
 ואם עמא שותק איתו מתיבוי שיתחון למחנה דהו' לו ליה שיהא מוסגר וישמע קול
 בני אדם ולא יא חוץ למחנה מוחלט אע"פ שיהא שם מותר בהמ"ס דקסבר ר"מ
 טורח עמא ענין יונה ל"ס וכו' אומר לא להקול ולא להחמיר אלא רואהו להקול יבא
 להחמיר עליו אם הוא עמא ואין כהן רשאי לשהוק' ויכיה מתיבוי שיתחון למחנה
 דלמיה ה"ל בנותה דעמלא יונה ל"ס וכו' פליגי במוחלט שכבר יא חוץ למחנה אם
 נרפא מזרעה ור"ס להראות לכהן אם נרפא ויטרה את עיניו לדברי ר"מ רואין דחי
 טבור אמר ליה יונה ל"ס וכו' אומר לא להקול ולא להחמיר אלא רואהו להקול יבא
 דמטיקא עמא והשתא עמא לדברי ר' יוסי אין רואין דחי ר"מ רואין דחי ר"מ רואין
 עליו שאסור בהמ"ס ואש"ל דה"ל טורח דעמלא דלמיה ה"ל בנותה דלמיה ה"ל בנותה
 יעוד א"ר אמר מלקט וכו' פי' כהן כן מקל ר"מ ומייר' ללקוט בחמ"ל עממות
 אלו ואלו נאמר יוסף. ובגמ' וממיקי עמלק עממות אלו ואלו נאמר יוסף עממות
 כל היום ולערב אין מהאכל עליהם ואמרו רב חסדא אפי' דרובין לו בסדין פי' וביד
 הר"מ הכא בנותה' שמהה הוא לו ונש"ל אמר אבי איתא מפני שמהה הרגל עליו
 כלומר הרבה הוא עוסק בשמחה הרגל איתו מנשער כמלקט עממות אלו ואלו איתו
 רבא אלא עממות עליהם דלמיה רגל דה"ל אלו רגל דה"ל אלו רגל דה"ל אלו רגל דה"ל
 במסכת שמעתי וכו' לפי' כהן כהן מ"ה פי' יוסי הוא דאמר במסכת אלו רגל כהן לו וכו'
 כהנא ז"ל בלא רב חסדא הכהן הו"ש אלא כן רגילות התלמוד אלא גררר בה"ס פי'
 הברייתא דלפי' דרובין לו בסדין איתו מהאכל לעבד וי"מ דלמיה קאי אפי' דרובין
 לו בסדין כהן ימים רבין להאכל כל זמן שרואה איהם וכו' ראשון יתחא ע"פ אלא
 לא שיהא הכא כ"כ ל"ס ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ
 המטה כי אם מרובא ור"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ
 נגדא ע"כ: וירובלמי מפני שמהה הוא לו בהשבעה ה"ל קורבין איהם במהמורות
 נהאכל כהנא מלר"מ עממות קורבין איהם דלמיה ה"ל בנותה דלמיה ה"ל בנותה
 שמה לומר שמהה עממות אבותיו מן הדון ע"כ וממיקי יוסף: ר' יוסי אמר אלא
 הוא לו. בירודת סגול החת האל"ף והב"ה וכו' ממיקי יוסף אביתו הוא לו אפי'
 שאין אבנות הל עליו לפי דה"ל ע"ז דה"ל ע"ז דה"ל ע"ז דה"ל ע"ז דה"ל ע"ז דה"ל ע"ז
 ספק לעבוד על מהו שמה זה ימים רבים לשבור לחזור על קרובו וכו' כן ז"ל בפי'
 ר"ע ז"ל: עוד בפירוש ז"ל קודם הרגל ששים יום איה דלמיה וכו' עוד אית דלמיה
 וכו' אמר המלקט ואיכא בייחוד דקא עבד בחנם. וכתבו בתשובת הרשב"א ז"ל דלמיה
 ק"מ ששים יום לפני המועד ומי' כל מועד דהא תיבא שאלין דורשין בהלכות הספס
 ששים יום קודם הספס וכן לענין דביקת החמץ קיימא לן הטיבה את ביתו אורח והיולא
 ש"ס אי קודם ששים יום אין זקוק לבשר חך ששים יום קודם להחמיר אלא יבא
 עירור מתיבוי בין המהים הספס ומפניו בפי' עממו: וכתבו בתשובת הרשב"א ז"ל
 רש"י ז"ל דלמיה ה"ל ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ
 ובפרק ז"ל דלמיה אלא סי' ג' ו'. ובסוד א"ח סי' תק"מ. ובסוד ז"ל ר"מ ר"מ ר"מ ר"מ
 ש"ס וי"מ ח"ג: ז"ל אין חופרין בוכין. ביד פרק ה' דהלכות יוס' ע"כ סי' ד'
 ח' ופי' ממיקי יוסף ז"ל אין חופרין כ"כ פי' לנורח מזה שישנה במועד שדרה ה"ה
 לחסור כוכין וקברות להיות מומנים למי שמת לו מה שיקרה לו וכמ"ל שביעית חסד' ה"ה
 שיעטרו אל יא במועד כהן בעיר ירוסלם שיהו בה ששים רבא ופי' אפטר לעס רב

כמוה שלא ימותו ממנו בכל יום רבים גדולים וקמים אף כי בדי' ימים של חול המועד
 אפי' כיון שאינו יודע בשעה שחפצו לאיהו מה הוא עושה אסור דלילו למי שמהו
 מוטל לפניו אף ביום שרי דמת ביום שני יתעסקו בו ישראל וכו' בחול המועד והר"מ
 ז"ל פי' אין חופרין לקבור בהם לאחר המועד וכן פירשו ר"ח וכו' ז"ל ויתמה
 עליהם הרשב"א ז"ל אלא לאחר המועד למה מתכין אותם במועד הרמב"ם ז"ל וכן
 שאין זו קריאה שאל"פ שאין ריבוי לם וכמ"ל ז"ל ע"כ ביום יוס' עכ"ל ז"ל. ודעת
 רש"י ז"ל נוסח דלמיה הרמב"ם ז"ל שסובר דיום טוב שני אלא דכותל שיו"ס רבין לבני
 מת דורא למיגד ליה גלימא ולמינו ליה אפא דשרוונס מועט אלא לא להאזן לו קבר
 מפני שטרפו מרובה ע"כ ע"ז בהר"ן ז"ל פי' ר"א דתולין: אבל מהכא אין להוכיח.
 כחונ בתים' דסס כ"ך ארמית דתרי בלא דלמיה בלויב במועד. תימלא הכהן
 הרש"ן סס ה' ה' והכלת הכהן בכו' כ"ס: ועושיין גבורת במועד. תימלא הכהן
 נריך במועד והלא אין מהכא במועד וי"ל לנורח כל אותם שהתירו חכמים לכנס לקמן
 בפי' בהרא"ם ז"ל לחון את המת ותכריזו תוח' ז"ל. וכבר נמחק יוסף ז"ל ואיזי דלמיה
 בהפניה קרקע תנה הא. כן פי' רש"י ז"ל ובכא"פ ז"ל אלא האחרונים ז"ל פירשו מענין
 קברות וכהן הרמב"ם ז"ל שהוא תוספת חפירה לקבר העשוי כנורח מת שימות ע"כ.
 ובסוד א"ח סי' תקמ"ו כולה מהניחין. ובגמ' תימלא להא דה"ל עושין כל זרעי המת
 חוזין לו שער ומכבין לו כסותו ועושין לו ארון ומסירים המוסרים מע"ס רש"י ז"ל
 אומר אף מתיבוי ע"כ וממיקי יוסף ז"ל ע"כ ופסח מהני כרש"ב וכתבו
 חוס' ז"ל ואסור בהפניה וי' ליהן טעם לנורח דכל שאסור בהפניה חכמים משהו מראיה
 העין וכו' ודמי כפי' להביא דפי' אפי' נזיר שעלו בו קרקעים וכו' ע"כ: ז' אין נושאין
 גשמים יכו'. ביד פי' דלקלות יוס' פי' ס"ו ותימלא בפי' מנחמן דף י"ח וזכירובלמי דגשין
 פ' השולח וסבור א"ח סי' תקמ"ו ובסוד א"ח סי' ס"ד. וי"מ דהא דל"ן נושאין גשמים
 במועד משום שכול פריה ה"ה פי' שלא יסעה לנורח עד המועד ולפיכך משהו מראיה
 בערב המועד: מפני ששומחה היא לו. גמ' וכו' שמהה הוא לו מלי הוא אמר רב
 יהודה אמר שמואל וכן א"ר אליעזר א"ר הנינא לפי שאין מערבין שמהה רבא
 בר רבא אמר מפני שמהה שמהה הרגל ועוסק בשמחה אשתו והכחזו אומר ושמחה
 בתוך בעמד קל באשכך גולא אמר שמהה שמהה שמהה לנורח כשאין ויטורח מועד
 אסור וכתבו ה"ס ז"ל ומתני' ה"ס מפני שמהה היא לו ומשהה אותו כרעון עד הרגל
 שיהא עמא או שיהא פנוי והיינו דקתני אלא מחויר הוא את גרוסו שהיה שמהה לו
 ולא שייך עירוב שמהה ולא כולל שמהה הרגל וגם אין עירוב הוא וגם כולל פריה
 ורגיביו אין כולל שהיה לו אשה כבר ושמהה דלמיה ל' לו גימ' וגם אין רגל לנכות
 דבר זה עד הרגל. והעלו ז"ל דלא חשיב שמהה שמהה כי אם שעהו שאין כלכל
 אלא שעות דרית מילה וכל שאר שעותיו כגון שעות שיו"ן הבן וכיולא בו מותר:
 אבל מחויר הוא את גרושהו. בירוש' דהא דלמיה מהשואין פי' גישה אחר השואין
 והחזירה אלא לא ה"ל אירובין דלמיה שלא כהנא עד עשה שמהה הוא לו חוס' ז"ל
 וה"ל יוסף ז"ל מלאכי שכתב ולא מיבמין אלא מחויר הוא את גרושהו מפי' ז"ל
 שמהה לו ונראה מהמ"ס היא כע"ז: ועושה אשה רבשושיה במועד: ביד פי' דל'
 יוס' פי' ב' ופי' ז"ל וקנה נמי אמרי' בגמרא דמיה דלמיה ייבוי ב' שיתין ככת שיה
 לקל עבדא רשעא: ז' יהודה אומר לא תהוד מפני שגורל הוא לה. לפי הניא
 ר' יהודה אומר אשה לא השוד וכו' ומהו ר' יריד כביד שיכולה לקבלו במועד
 שטופלתי במועד שאע"פ שמהה היא עכשו שמהה היא לאחר זמן כסוף הו"ן וגם
 בהלכות י"ט פי' ספק כר' יהודה וכתב צמ"ל וראיהו מי שכתב דה"ק במה"ל ור'
 יהודה לא פליגי דודאי כיד כה"ה יכולה לקבלו במועד הוא לו והאפטר שזה דעת
 רבינו שכתב והוא שיכולה לקבלו עתה' למה פסק כר' יהודה ואלו פסק כר'
 יהודה מפני שלא מנו צמ"ל: כלכל הכשיתין לסוד כסיד ע"כ ופרישין בגמ' ופי' איה
 ליה לר' יהודה ה"ל כסדר וה"ק בפי' קמח דל"ן ר' יהודה אומר נפרעין מן מפני
 שמהה הוא א"ל אע"פ שמהה הוא עכשו שמהה הוא לאחר זמן ומשני אמר רב כהנא
 יתקח הנח להלכות טעם דכולהו מילי כעשו ומהו אחר זמן יניחו כהן אפילו וישול
 דמטעם הוא עכשו כשהוא חופר ומשלא ולהכי שרי דשמה הוא כשהוא כולל ריפיהו
 ובשולו יודע רבינא אמר ככרי נענין פרשין לעולם מילי שפוער והכי לא איה ליה
 לר' יהודה ה"ס אע"פ שמהה וכו' אלא לעיל גמי שפול א"י: ליה אע"פ שמהה היא
 עכשו וכו'. ואינה בירושלמי פי' דל"ן דה"ל ר"ח דה"ל ר"ח דה"ל ר"ח דה"ל ר"ח דה"ל ר"ח
 יוס' פי' ה'. ובסוד א"ח סי' תקמ"א: והאומן כמליב פי' דרך שיתו שפיסוע פסעות
 נסות וגם יתחוב החיבה אחת למעלה ואחת למטה כשני הכל: וכדפי' ר"ע ז"ל מפרש
 לה ר' יוסף חנינא בגמ' אלא דמי ינאי אמרי כל שאינו יכול להניא מלא ממש בבת
 אחת בירוש' וכתבו ה"ס ז"ל מיהו לא לירי בדבר האבד דליכא דבר האבד
 קיימא לן כר' יוסי דאין מתיבוי שמוי בדבר האבד ע"כ: ר' יוסי אמר במהמ"ס
 הגירסא בגמ' וגם בהר"א ז"ל אכן בירושלמי גרסי' אף מהמ"ס: וה"מ"ס ז"ל
 שמע קת דגרים אף מהמ"ס ז"ל ומה שאמר ר' יוסי אף מהמ"ס ר"ל אף מהמ"ס
 אלא לא מהמ"ס ומהמ"ס הוא שמהה הוא שמהה רשות עד שיתחמו בחוק
 ויתקשרו כמו היתרים המתחיים ע"כ. וכתבו לוחן משמע קת משהו דהא י' לחוס שמה
 כל שפית סופר גלשונו ז"ל: ובתוספתא תנא ושוין ר"מ ור' יוסי שאין מפסיקין חגבים
 לכה"ה ועוד הניא מפרשין את המטה וכו' ז"ל שמהמ"ס דברי ר"מ ר' יוסי אומר
 מהמ"ס אלא לא מהמ"ס וי"ל אין מהמ"ס וכו' ז"ל שמהמ"ס דברי ר"מ ר' יוסי אומר
 עד לעיל והדר מ"י למירמא עליהו כריס וככסותו למגא עליהו לא שרתיך דהוי שמה
 דלא נריך ע"כ: ופי' ממיקי יוסף ז"ל מפסיקין גילת הזמר או הקונסוס כשעושין ממנו
 חמץ לרובין לעשות חגבים נקרא מפסיקין שא"פ שיהו דנדקין כדרך שאר שויות לכך
 אמר לון הכה"ה חגבים חגבים נקרא מפסיקין שא"פ שיהו דנדקין כדרך שאר שויות לכך
 בעל כסורים ז"ל פי' סס בפי' תקמ"א מהמ"ס פי' לנרין אותה בתי ועבר חגבים
 ש"ס כה כבר אלא בלא היו סדורין והוא מסדרן אלא לא יסיל החגבים בתהלה ע"כ
 ופי' מהר"ק ז"ל דמפרש רבינו דרובין חמץ חמץ חמץ חמץ חמץ חמץ חמץ חמץ חמץ חמץ חמץ
 נומר דלסגר חגבים שלא היו בה משיבא לכל הסי: פי' מעמידין ופי' ביד פי' ח'
 דלכות יוס' פי' י"ג ובסוד א"ח סי' תקמ"א ופירשו כפי' וכו' שמהמ"ס חמץ של חמץ

בני דעה אף חרם ללאו בר דעה הוא וקמ"ל כדתנן בהרומות פ"א חרם שדבריו ש
 חכמים בכל מקום שאינו לא שומע ולא מדבר כל מדבר ואינו שומע שומע ואינו מדבר
 חייב הניגול ללא דח"ר וכו' ופריך וההניגול מדבר ואינו שומע שומע ואינו מדבר פטור
 ומשני אמר רבינא והיתומא רבא מהני! אלא ראייתא חרם דומיא דחייב שומע ואינו מדבר פטור
 דהני והרי מיני חרם הני מהני! וחסוריה מהכרח מהני! וס"ק הכל חייבין בראיה ובשמחה
 חזן מחרם המדבר ואינו שומע שומע ואינו מדבר שפטור מן הראיה ואף על פי
 שפטור מן הראיה חייב בשמחה ואת שומע ואינו מדבר ופטור וס"ק
 פטורין אף מן השמחה הואיל ופטורין אף מכל המצות האמורות בחורה והניגול מני הכי
 ובגמ' מפרס מ"ש לענין ראיה דפטורי ומ"ש לענין שמחה דמחייבו וכתבו חוס' ו"ל שומע
 ואינו מדבר פטור מן הראיה וחייב בשמחה והא דלא קתני נשים דמחייבו בשמחה בתר
 הכי לא הא לאו נמי מ"ש לענין ראיה כורסי וכו"ל נזכר במה מקומות ע"כ: שוא"ה ירוש'
 ח"ר אלעזר אתה הראח לדעת ע"כ: ומשום כן וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל
 להלוי את הכהנים וסודך להניגול שפטורין ומ"ש וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל
 ואינך קרא למעוטי נשים ולא הימא כילף ראיה ראיה מההכל מה להלן נשים חייבות
 אע"פ דלא קתני נמי מ"ש לענין ראיה כורסי וכו"ל נזכר במה מקומות ע"כ: שוא"ה ירוש'
 נמי בשבילי ומנחין אלא שהגיד שמן דלא וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 דלא לטומטום כהנה לא אינך קרא למעוטי נשים וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 ומדרבנן וקרא אהמכתא בעלמא דעיקר קרא אינך קרא לכהתריס דהתיא אחרים אומרי'
 המכאן והאיך לע"ד פטורין מן הראיה ששם שנתמר כל זכורך מי שראו
 נעלות עם כל זכורך וכל אלו ריחן רע ואין יוכלין לעלות עם חביריהו וכו"ל מפרסין
 גופן ומנושם ועולים בכלל ישראל ליראות שכן כתב הרמב"ם ו"ל בפ' דהלכות
 חגיגה וכן משמע קמ"ל מלאין וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו"ל וכו'
 בכלל ישראל כמות הרמב"ם ו"ל מ"ל כתב דלאן נהגין לעלמי אע"פ שלא פי' שגולין
 אבין דר"ל דמי שאינו ראוי לעלות אלא בחבורה מועתה כגון אלו שפטורין בעלמא
 ע"כ: נשים לא שייך להקטין אמתיה נשים לאון רבים כו' דהכי דייקא שבעה פטורין
 פטלים חייבין נשים לא כ"ס ע"כ מהות' ו"ל ובתו"ש כתב עליוס וקס"ה לו כו' ואני
 הדיוט מחייבין לע"ד דהיא אשנת לישא דרוב מהמייחא נקם הכא דבפ' מי שמחו
 חזן נשים ועבדי וקס"ה פטורין וכו' גם כפ' שלשה שאלנו נשים ועבדים וקס"ה
 אין מומיין וכו' גם ברכה פ' הישן תנן נשים ועבדים וקס"ה נשים ועבדים וקס"ה
 בכתב דוכתי ועולם כדנהא לנו לענין חייב במצות או פטור מן המצות קתני להו בלשון
 רבים ולכתי מני נקדי לנו הכא בשנת רבים אע"פ שפירש מהם פה הסקן היינו כ"כ
 מהאי טעמא נופיה חסדי ריגל לשנת חזן מח"ה' או מח"ה' פניעתא וכו' פירק
 הויכל אכל נבי דמי מילן דהיא מילתא שאין מן הראוי להיניק א"כ אין ראוי להיניק
 ביה לשון רבים ולכתי קתני בהם פ' האונן העבד והאשה פניעתא רעה לשון
 יחיד ואשכר דמהאי טעמא נופיה חסדי חסדי עבד לאשה כתי לתות
 הקלקה ובתקולא אע"פ שגבוליה דוכתי תני נשים ועבדים כד לע"ד:
 ועבדים שאינם משוחררין פירשנוהו בראש פירקין: והרומא אע"פ בלחח מעוטי
 דכתי' ר"ה קרי' ר"ה מה הנה לראות הקב"ה שהוא רואה לעולו רגלים בשמי עיני
 שפתחו וכו' ועל ונתן אף חזן שבאין לראות יחיד בשמי עינים ואיכה דלמרי מהכא
 ויקרא אהבהם עד הכתוב שהוא ר"ה יראה אשת אימה היום בזה ה' יראה כלומר יראה
 אף המקום ואת הנשים עם ויראה בלבים עם מה לראות וכו' ואיכה דלמרי מהכא לראות
 בשמי עיני היינו כדן שבוטא בלחח מעוטי שאינו רואה את הנשים דכתיב לכל מראה
 עיני הכסן אף הנה ליראות בשמי עיניו. הרמב"ם ו"ל: וכו' שאינו יוכל לעלות
 ברגלי' פי רש"י ו"ל מירושלם לעו"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 לעולה וכו"ל אף הוא אינו יכול לעלות מעירו וכו"ל וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 כהא מהן איחוס חוס' ו"ל ומפרס בגמ' ומי שאינו יכול לעלות ברגליו לאחיו מפניכס
 שאין הולכין בלא מענט דלחן אדם נכנס להר הכית ממעטו דכתיב מי בקם ואת מידכס
 רמז ע"ה: [הגהה ו"ל לע"ד וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 לפיכך ואת לחייבא הרי לפיכך אינו שמיני יכול לעלות מירושלם לעולה ולא
 מעירו לירושלם אלא אם הוא יכול לעלות מעירו לעורה חייב ומה שכתבו חוס' ו"ל
 וכתובא קק' דלא מייבטא וכו' ר"ל כותבא נקב רש"י ו"ל שפירס מירושלם לעורה דמ"ה
 הוא פטור מלעלות להראות לעו"ה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 שמוכה הרבה לירושלם כיון דאפי' מירושלם לעורה אינו יכול אלא אם היה יכול לעלות
 מעירו לעורה או היה חייב ד"ק: ע"כ הגהה: איחוס קשן וכו' חוס' ו"ל דכתיב
 ק"ה: כל שאינו יוכל לרבו' וכו' גמ' הוסיף לה' ר' ירמיה עד הכא פי' עד
 ירושלם מהן: אזייה והלא משהוא יוכל להיות חזן וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 עליו מירושלם להר הכית אלא שיהיכוהו ועד ירושלם מי הביאו א"ל אבין עד
 הכא דמהיבא אימיש בשמחה דכתיב ושמחה אתה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 דאימיש לא מחייב להראות בחר הכית אלא יכול לעלות ולאחיו בידיו של אביו מירושלם
 להר הכית חייב ואלא לאו פטור וכו' מחמיר ספי דאע"פ שאינו יכול לאחיו בידיו של
 אביו ולעלות ברגליו כיון שהוא יכול לרבו' על כרסו של אביו וגם אין הקשן חזר חייב
 בתקון מדרבנן: ירוש' ר' בון ב"ר חייב בעא קומי ר' זעירא היקן היו מראים פנים בחר
 ביה או בעורה א"ל ששמעיה מה מדא העתא פטור מן הראיה דכתיב ונבא שמה והבאחם
 שמה ואין נשמה נכנס להר הכית אלא שיהיכוהו ועד ירושלם מי הביאו א"ל אבין עד
 הכא דמהיבא אימיש בשמחה דכתיב ושמחה אתה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 ב' בש"א הראייה שתי כסף וכו'. בגמ' ח"ר בש"א הראיה שתי כסף שטרסיה
 עולה כולה לגובה מה שא"כ בחגיגה ועוד מ"טו בעזרת שריבא ביהן שחייב בעלות יחזר
 מכלשמים וכו"ה הראיה משה כסף והניגול שתי כסף שחגיגה שיהי כסף שטרסיה
 גדולה ועולה שהקטין ישראל במדבר עולה חמדי הוא ועוד מ"טו בעזרת שריבא
 ביהן הכתוב בשלמים יחזר ומשולות ובגמ' מפרס לא לכולה ברייתא וכו"ה כדרי עולה
 שהקטין ישראל במדבר עולה ראיה הוא ועוד חגיגה בגמ' ולא יראה ופי' ריבא ביהן
 אלא חזרה בנשים או אינו אלא בעשות ומנחות ודין הוא באמרה חגיגה להדיוט ונאמר'
 ראיה לגובה מה חגיגה האמורה להדיוט ונכחי אף ראיה האמורה לגובה חגיגה ומה

הן זכחים עולות אלה אומר עולות או אינו אלא שלמים ודין הוא באמרה חגיגה להדיוט
 ולאמרה ראיה לגובה מה חגיגה האמורה להדיוט בראיה לו אף ראיה האמורה לגובה
 בראיה לו וכן בדין שלא יבא שלחמך מלא ובלחן רבך ריקם וכו' פ"ה דה' חגיגה סימן ב':
 ג' עולות במדבר וכו' פ' שני דה' חגיגה סי' ח': ברי' דה' הראשון של פסח כהן
 כ"ד יוסוף ו"ל דבזב חספריס גרסי' את ע"כ: דיוס' ד' ישראל יוצאין ירי חובת' וכו' ביד
 שם פ' ש' פי' ה': ובמעשר בהמה גם לשלמי חגיגה ונאחיס במעשר בריהו אע"פ
 שאינם בלין אלא מן החולין וכן הוא בגמ' וכן פסק שם ביד: ה' מי שיש לו אובלין
 בירובין נקודה שכל החת הכ"ף של אובלין וכתבו חוס' ו"ל בירובלמי אמרי' עני
 וידיו רחבות קורא אני עליו אום כמתנה ידו עשיר וידיו מעטות על זה נאמר מה' כסף
 ושתי כסף אין פחות ממעה כסף ואין פחות משתי כסף. ופי' רש"י ו"ל עלות מרובות
 דכתיב איש כמתנה ידו ע"כ ושמה ליון ו"ל למה שכתבתי בשם חוס' מן הירוש' וביד
 מלאתי מי שלא חוג וכו' ע"כ. ואיכה כפ' דיוס' דף ג' ופ' ש' דבניה דף כ' ופ' כ'
 דרי' דף ל' ובפ"ק דמגי' דף ה' ופ' ש' ח' דורשין דף ו' ופ' ש' ח' דורשין דף ו' ופ' ש' ח'
 ו' ו' ונע"ל: להביחא נקם מי שלא חוג בתג הסכות דאע"פ דמייני
 עזרת הוי רגל צפני עמזו אע"פ כ' הוי השלומין וכו"ה יום שביעי של פסח דכתיב רגל
 אחד דהוי השלומין ואם עבר יום ז' של פסח הוי משווא לא יוכל לתקון וכו"ה אלו מלאין
 דף כ"ד וגם בפ' ח' דורשין דף ו' ח"ר אשעיהו מנין לעפרת שיש לה השלומין כל ז'
 שנאמר בתג הנהלת וכתב השבועות מהם תג הנהלות יש לה השלומין כל שבעה אף הג'
 השבועות יש לה השלומין כל ז' ופריכין ואימא מקום לתג השבועות מהם תג הנהלות יש לה
 השלומין כל ז' אף תג השבועות יש לה השלומין כל ז' ופריכין ואימא מקום לתג השבועות מהם תג הנהלות יש לה
 מעט הפסח חספיה מרובה לא חספיה: וביבתייהו ילפינן אף מהכא דהתיא
 ונתוסה אוחה תג לה' שבעה ימים ויכל יסא חוגג והולך כל ז' ה"ל דהתיא
 אוחה חוגג ואי חספיה חוגג כל ז' א"כ למה נאמר ז' להשלומין ומנין שחם לא חג
 י"ם בראשון ז' תג חוגג והולך את כל הרגל וי"ם האחרון ת"ל בחדש השביעי החינו
 אוחה ומתי השלומין ר' יוחנן אמר השלומין בראשון ור' אשעיהו אמר השלומין זה לזה
 ואיכה ביבתייהו חגד ביום ראשון ונתפסק ביום שני לר' יוחנן כיון דלא חיי בראשון לא
 חיי בשני ור' אשעיהו אע"פ דלא חיי בראשון חיי בשני ובתו"ס ר"ם ו"ל דפי' אמור:
 גרסי' בשבטקתא שבעת ימים חתוג והלא כנר נאמר את הסכות ונתפס לך ז' ימים אלא
 מלמד שכל הרגל השלומין י"ם הראשון שחם לא חוגג בו חוגג את כל הרגל כל ז' ע"כ:
 אינו חייב באחריותו ק"ק לע"ד דהראש דספיר שפי אי הוא תנא אף לו חקתה או
 שוב אין לו השלומין: וחסרון לא יוכל להשמרת נמי א"ל בר' די הי להלל האי להמני'
 להמלוות מיעיב ליה א"ל זה שמנובו חבירו ולבשר הוליד לא הוליד לא והתיא ר"ם
 נמי הכי: ז' ר"ש בן מנסיא אומר וכו'. ודבר הוליד לא הוליד לא והתיא ר"ם
 זן מנסיא אומר גונב אדם אפשר שיחזיר נגט ויחקן גזול אדם אפשר שיחזיר גזול
 ויחקן אכל עליו על אשה חוס' וחסרה לבעלה נטרד מן העולם והולך לו ומשני לא קשיא
 כלל: ואחרונה נופיה הוליד אין לא הוליד לא כלן בלחח חוס' בלא הוליד נמי יש זכרון
 לעוט שאכסה על בעלה ל"ה אחתה ול"ה נכרית ואב"א אף הוא באשח אים ול"ה קלן
 בלחח קלן ברגליו ואב"א הא ויהא בלחח ול"ה קלן בלחח כפן כלן בלחח וכו': ומתא
 ויחקן בשבועות שבי' היו וחזירי ה"ד וקמין הח"ו וזרי הקוף או בחזיק הווי והו"ד
 נוחה וחסור פתחה ודנש כדכתבינא שעתא וכו' בזה דיוסא סוף סי' ח'. ובסי' ה' ה'
 יוסוף ו"ל אלא למה חסיה מתוקן מהתלוה בחדש וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 מן החורה וכתב כן מלאחי בכל הספרים פי' ועששו כבר נמעות פ"כ: ז' דותר
 גהההם וכו' פירק הגוים דף ע"ב וגם בגמ' ח"ה ר' אליעזר אומר יש להם על מה שיסמוכו
 שגל' פי' יפולת פי' יפולת שפי עמישם. אחת הפללה לאיסור ואחת הפללה ליתר פי' רש"י
 ז"ל פי' יפולת שפי עמישם אחד בערבין ואחד בערבין דלפניו ארי יפרס ולמה
 לנודר נדר מיז אחת הפללה לאיסור הפללה לשון פירוש כתיבנו ארי יפרס ולמה
 כתב הפללה בערבין אחת כפירוש ונדר ואחר ע"ה ז' ר' ואתה שחזר ומפרס לפני
 החכם ואומר כן נדרתי ולדעת קן נדרתי אכל נדר לך א' נדרתי והרי הוא בלא ליד
 חרסה ונותר קן נדרתי ונדרתי עד כהן. ר' יוחנן וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 חגיגה זן אחי' ר' יהושע אומר וכו' אמר רב אשדא אבד שמואל א' והוא
 חסם אמרי' להו ידיד ערופא מדריכו שנאמר לא יח' דברו הוא אינו מוטל אכל אחרים
 נשתיין לו אמר רבא לכולהו אית להו פרכא לבר מ' ח"ל דלית לה פרכא דלא מדרי'
 אליעזר וכו' אמר רבא ואיתומא רב נחמן בר יוחנן ר' יוחנן פי' דאמרי אנשי ספלה
 חרישחא ממלא לנא דקרי: הלכות שבת וכו'. וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 הלכות שבת מיכתב כתיבן לטובה אוהרות כתיבן בשבת ומשני לא נרכא אלא לנדר'
 אכל דארי' אבא החסור גימא בשבת ואין נריך אלא לעפרה פטור עליוס אע"פ דחופר
 גומא בונה בגין הוא ופרך כמאן כר"ש דמחר מלאכה שאינה זריכה לגופה פטור עליוס
 נבי מוליא את המת לקבורו בשבת ומשני אפי' יסודה אבד שמואל א' והוא
 חסם בפ' עשירי דשבת מודה בך גומא דאילו חסם הסיקור את המת מתקן הוא והוא
 חופר גומא מתקלקל הוא את חזרו. ונבי ומלאי כהרתיין דקתני במתני' דמשמע שיש קאת
 רמז מן החסור לגמור ומכו הרמז ומשני מלאכה מחשבת אוסרה הורה ומלאכה מחשבת
 בשבת לא כריבא אלא במשכן הוא דכתי' וז"ל שמתן כפירשת אחרת פירשת שבת לפירשת
 משכן אלו למדין מלאכה מחשבת לשת: חגיגות. מיכתב כתיבן לא זריכה לכלארי
 ליה רב פפא לגבי' ממאי דהוי ותנחום: אוחה תג לר' זבידא דלימא חוגג חוס' קאמר
 רתנגא אלא מעשה דכתיב ויחזנו לו במדבר הכא נמי דחזו תג הוא וכו' ח"ה דפי'
 והכתיב ויאמר משה גם אתה חתן בידיו זכחים ועולות ודתי דילמא וכו' עד ח"ה דהתיא
 מה להלן זכחים אף כן זכחים והאי' ז"ל לאו ראיה נמריה היא דדברי הורה מדברי
 קבלה לא ילפינן והיינו דהתיא כהרדים תגין שבערה דרמו בעלמא הוא: מעשיות.
 מיכתב כתיבן אמר רבא לא נרכא אלא לכתתיא גזול בעל הבית ולא מוכר שלוח שיה
 מעל שלוח עמיא מאי קעביד וכו' תימא מידי דהוי אלוילא משווא הקדש לחולין חסם
 פירש

מלאכת שלמה

זהו וימלא לו מחציתו הרבה שייכור להם ולא זה לאכור שלא יקחו חברים ממנו יקחו ולא יקחו מיבעיא ליה ועוד דאמרינן במסכת ביצה שזו היא אחת משלושה דברים שהתירו סופם משום החלחום ואי נעם הארץ אפי' לא שריח ליה לגמור יחא ליה במאי דמזינן ברזל עכ"ל ז"ל: ויגמור פי' לאכול או לשתות: על פירוש נרד"א וכדלפני: ח כיצד מעבירין על פירוש וכו'. פי' דהלכות כלי המהקס פי' י"ט: שלא תגער בשלחן. ירוסלמי הפתר כשיממה נשקן המין ספק משקין ליטמה ממה ולממא טעור תמן בתרומה וכן בקדש חומר הוא בקדש ע"כ. ובגמ' פריך ותופיק ליה דאי גמי נעמי בשלחן לא מסמחו ליה דהא כלי עץ העשוי לנחה במקום אחד הוא ולא דומיא דשק בעינן שמטלטל מלא וריקן ומשני האי גמי מיטלטל מלא וריקן הוא שנגזיזין ומרלין ט לעולי רגלים להם הפסים והמיריס להם רחוו הבהכס לפי המקום סלקין כסדורו והדר פריך ותופיק לי דמקבל טומאה ואפי' הוא עשוי לנחת מאוס נפשו שהוא מהכות דכלי מהכא לא אחקק לשק דתנינן בר"פ כ"ג דמסכת כלים השלחן והדולפני שנפתחו או שחיסן ששים ושייר כסן מקום הנחת הכוסות ממהם ר' יהודה אומר לריך לשייר אף מקום הנחת החיכות שער ולחם ולי' לאו לאו שלחן הוא אלאהא כפיו ומבטלו אפי' להקל שם חפסו כולו כשים טעור דהוי ככלי אכילה וכלי להחמיר ומסיק שאני שחן דרממה קריים ען אף כשהוא מנוסע דהכיב במחנה ען שגם אמות וכו': ובגמורה לא נרסי'

לוי נמשקה: ותממאו כל הכלים. איך דנרסי ותממאו כלי המקדש ואיך דל"ג ליה כלל אלא ותממאוו דקאי השלחן בלבד והכי מסתברא. וגם ה"ר יוסף ז"ל מחק מלה ותממאו כל הכלים. ובגמ' הנה החרו שמה הגשו בשלחן ובגמורה ותנא דידן מ"ט לא הנה מנורה שלחן כתיב בה המיד מנורה לא כתיב בה המיד דתמיד דכתיב בה לא דמי לתמיד דשלחן דהיא תמיד מלינה לילה הוי כמו עולת תמיד האמור בתמיד והכיבוי כל אכל כיום לא היה דולק דמערב עד צורך כתיב חן וכל מדה מערב עד צורך הלך כל היום יכול לסקל אכל תמיד האמור בשלחן כל היום וכל הלילה דלהלן נסדר עליה משבת לשבת. וכן כתב ג"כ בתו"ט. מפני שהן מצופים. בגמ' בחירוק שני ואינעית אימא רבין לר' אליעזר קאמרי מאי דתידיך דילת טעמא מדקרבנהו רחמנא אדמה הא לאו הכי טמאים אט"ל דעשוין לנחת מפני שהן מצופים ובעית למימר שהשני מצטנן וסוד כללי מהכיר דרבה מייבשל בסיל ספון לגביהו דרממהא קרא ען לכוניהו ובגמ' הוי קרא גמי לא מקבלי טומאה: בסוף פי' ר"ע ז"ל קר פי' הרמב"ם ז"ל בהלכות טומאת משכב ומושב אמר המלמד כפי"א. וגם כפי' הנמשך כפי"א דמסכת כלים נבי גלוסטרט מוספה טעורה כן פי' כמו שהבתי שם וכבר הסיגו הרשב"ד ז"ל בספ"ד להלכות כלים והארץ שם מהרי"ק ז"ל בשם הר"י קורקוס ז"ל והביא דברייהם בחוספת יוס טוב עיין עליו:

סליק פירקא ומליקא לה מסכת חגיגה. הדרן עלך סדר מועד תושלבי"ע. יח"ל צית"ו:

חידושים

מחבר הגאון הגדול המפורסם בקשית מה' משולם זלמן אשכנזי ז"ל האב"ד דק"ק לוברלין והגליל יצ"ו.

המסכת הרפואה להסיר מהם המטבות הכוזבות לזאת מיקרי הכשוע לזאת כסם שבבת אכל לאכול תכלית השורות לריכס לרפואה כבקיאים שכעני ב"א אזי אין לשמוך על הסגולות אשר עוה ידברו ודו"ק:

מסכת שקלים

פרק א מ"ד כ"ט"ז. דדוקא נשמחה כסן לברו. א"ק כליל תיהי ולא באופות עם היצור. וכל הטעם כיון שיש לו בשופות עם היצור או בעל חלק הכהונה מדאורייתא אף זמנעו איט כסל הוא רק מדרבנן. וה"ל כיון דבעל א"כ לאה סוקלין. י"ל בתמידים ועולות דכוסל כליל ים להם חלק בקרבנות כישראלים. ורק בעומר ושני הלחם ולח"ט ז"ל דבעל חלק. ועי' במ"ל פי' מבני מעילה דרובה להוכיח דמטנעו איט בעל מדאורייתא. דל"כ הי"ך דורשין הכהנים לעצמם ולא מנחה כסן פי' הא בעל ברוב. ולפי הכ"ל ליתא דהו בעל ברובה להם יצואו כיון דלריכס לבעל חלקם ברוב ולחשוב כמאן דליתא. אף י"ל דיהיה להם חלק בתמידים ועולות ובמנחה יבועל חלקם וזה דבר חדש למר ביטול לתלחין ולכך לא ידעו הכהנים מהם ודו"ק: ע"ם בשם קפי בגאון מו"ה העשיל ז"ל א"א ביטול לתלחין ולכך לא ידעו הכהנים מהם ודו"ק: ע"ם בתו"ט ד"ה כל כסן. ופי' תפוס כפי"ק דערבין כיון וקצת דומק כו'. ותמם ע"ן נבי הרב סגדול הסריף מוהר"י העשיל כ"י מהרד"הא דתוס' לא כתבו שם אלא לריב"ז דהמ"ל כל לוי שהיו שוקל חוטא ע"ס ואין בו שום דומק. ועי"ג על הכוונ"ט:

פרק ב ה"טקן שקלו כו'. אם נתרמה תרומה מעל. כהנ הרו"ט אכל מה שעשה המזבח לית תהא. לכאורה ל"ע דמזבח מה זה עושם הא המזבח איך בלו וה"כ ל"י כלל המזבח ונ"כ הוי מזה הכלה בעיניה. וז"ל במעות מותרים כפקדון דמזבח להשתמש כסן לא מיקרי שולח ד. דפיון דהשגם מעות אחר איב קראו שלו ומוכח עלו ומוכח דכ"י הש"ך ה"מ סו' ר"כ"ב והובא ג"כ כס"י ע"ס ועי' בתו"ט בהג"ס מהל"ח בגאון ח"י ז"ל סי' ע"ג דו"ק:

פרק ו ס"ה כ"ט"ז. אכל רבין לא מישי לכה. ועי' ת"ח ד"ל דרבין מישי לשמא ימות רק סבדי ד"ס כתיבה וז"ל דהרב"כ סיל כו' משום דבדאורייתא קיילי און כתיבה. הנה אי אמרינן מקנע בעיל מדאורייתא א"כ אין כאן רק היסור דרבין וברבנן אמרי' ים כתיבה עמ"ס כ"רם מסכתין ובגמ' הארכתי בוס וק"ל:

מסכת יומא

פרק א מ"א מבינו. כהנ חו"ט בשם הרמב"ם שלא תמא דה. ובגמ' אימתא ספק דה. ומקמא מהכ"ל אחיזי לא אמרי' שמה תמא אוח יוס ודאי ניהו וכן מקמי מוס' כדה. וכל רבנן ידוע מ"ס הוס' בחולין ובש"ס שאין הקב"ה מביא חקלה לזניקים היינו כמידי דהכילה. וז"ל משום דהנך הכה מדרב אסור. וה"כ י"ל ג"כ מביאה היסור אין חזיק בעל ולא חיישי' משום דהוי דה. אכל המוס פי' דה שפר חיישי' דבאמה לא היתה דהם בשעה שבעל ולא יכאל באיסור דהם כלל. ועכ"ל תמא אח בועלה מהסך. והרמב"ם אכ"ב דאזיל לביטוייה דס"ל דריך לבדוק תמיד אחר התשמים כפי"ק מ"ה מה"ל א"ב ע"ס. ה"כ ההשג רק משום דהוי דהם דמכתמה נדק רוח יוס אחר ההשתמש כפי דיון וע"כ ז"ל משום מיעוט דבמה יארע מכאוב ודאי הוי ודו"ק: (סברתי לני בגאון ימי דכספק ויסור ל"ש הא דליון הקב"ה מביא חקלה סברת מהקבלת היא. ק"י ז"ס מר"ס חולין בני שמיטה כומו' וחמאי דהוי ספקא וז"ל דמאי הוי גזירה ומיהשג דהוי היסור ומדייקי בלבן רש"י חולין ע"ס ובשמיטה כומו' י"ל דשכיח טע"י לקלקל וקול):

מסכת כוכה

פרק ג מ"ד כ"י אומר. כתב חו"ט והימה על כ"כ שפסן כו' וז"ל דל"י דס"ל דטעור משום שהיזיא ברבית. קשה אחיזי אין נוטלין לובב שבבת כהנ שמה שמה יעבירו הא הם יעבור ג"כ ופסור כ"ל. ועי"כ ז"ל לר"י דכ"ה דמזבח ז"ל כיונס והתשם שמה יעבירו כהר דלגמי ופסק כ"י. וממה"י איירי בגון שהפכו. וגם בסופר הישי' אחר שיקנע דל"ג שיליו סקי ח"מ כל סקולת ככרים בשופר ותי"כ יעבירו אכל בקי. ובסולק קושית ה"ר' ממייל בשבת דקודם שיטול סקור משום שהיזיא נרשות ואחר שיטול אינו טעור ולא חיישינן שמה יעבירו ואי דיטול ויעבירו על זנין שחיים מעבדין או לא שכיח ודו"ק:

פרק ד מ"ב כ"ה ד"ה ושאר כל המינים. דקשיא ליה א"כ בקיילת לובב עממו למה מיקאו אלא שו"ת"ס כ"י. וז"ל כניילת לובב הגזירה שמה יעבירו ויהי' חייב תפלת אמרי' שול"ת כדי בלא יעבור על היסור חמור הויב תפלת או ששה ויהי' גבי יו"מ אכל כ"ד בגזירה ג"כ שמה יכעל ממזות לובב. וכעת בעלין ג"כ אין עוקיין את הדחי' ממי' הכויחה ובגמ' הארכתי בוס:

פרק ה מ"ו חו"ט ד"ה ומלכתי. וכו"ה י' דפסה ולי' דשנעות ובי' דר"ה כו'. דכתיב מאלל כהנ דר"ה לא היו המשמרות שוות דליון עולי' כרגל רק שלש רגלס לבר ועי"ג:

מסכת ביצה

פרק א מ"א כ"י שאור בכיות וחמץ בככותה. כהנ לכאורה שאור שפת יתר דבוש ז"ס כלל רק בחמץ. וז"ל דהתו"ט מוסף אי ג"ש קאמר כהנ וכגרענייה. והנה מבוחר במ"י יומא ע"ס דכותה הוא פתוח מביכה וגרעיין גופא גדול יותר מבשר הכותבת וה"כ הכותבת בלי גרעיין היא פתוח מח"י בינה והיינו פתוח מביכה דהוא ח"י בינה וה"כ יהיה ב"ש לתוממה ונמ"ס פתוח חשיב לה בין מקולי ב"ש וממרי כ"ה ועוד דיהיה שאור קיל מתמין דמתן בככותה פתוח מביכה ושאור ושאור הכותבת להיך דשאור חמוצ קשה. ומוכח ע"כ דכותבת היא עם גרעיניה. ובה מדוייק לשון ההוס' בגמ' בינה שאור בכיות ל"ש האל היינו דשאור ל"ש כלל אלא דהתנא רואה להשתעתי' דב"ס לקולה ומוכח משאור בכיות דתמור וע"כ מתן בככותה עם גרעיניה וכו' ב"ש לקולה. ומסיים ההוס' משום דהוי קולי ב"ש וממרי כ"ה נקט כהא ז"ל לידע דב"ס לקולה ודו"ק:

מ"ז ונ"ס מחיזין. כרע"כ והוא שיהיה בה לורך כהנ. וכוכונה דהיינו עם קצת צורך חיליה והכלת גוסו. עי' בגמ' סו' תמו' סק"י דבמוז' בלבד ל"א מתוך. רק קפון הוא שמתח יו"ט ולובב ג"כ דלסור לאכול קודם נעילה לובב וס"א ג"כ לקרות בו בעת התפלה וכו' צורך מנוס וסביב להלחם גוסו. וכדלתי' בספ"י אחרונים להכמי זמנתי שטעו בוס:

פרק ב מ"א חו"ט א"כ בעלת כל מלאכת שבת הואיל ורואי לתולה שיש בו סכנה. ל"כ דהרמב"ם פוסק בזה דמיה היא אכל חובה בעל ל"א חובל ב"ש. ולי"א הואיל רק בגללכת יו"ט דהתנא אכל ח"ה דתמו' אכל חובה ל"א הואיל דל"כ בעלו כל הלליון דילמא איתרמי עשה לרשות כל"ת. אפי"כ ל"א כהנ' הואיל דלפי' בליכא עשה לרשות אריך ליתום כניילת. אכל גבי יו"ט דהתנא לא מייחס שם מלאכה כלל ודו"ק. (דכרי אבי בגאון כ"י כבושים הם. וכמוזם שם בגאון המנוס מו"ה ולמן מרגעיות ז"ל כ"ס ש"ה כ"ה דרך נדק' זה לתרן קושיות טור. אף האשמיטתיה קושית תופי דפסחים. אף בעיקר הסברה מהא דכרי' הש"ס ספחים הואיל דהוי לכיזוי דם נאור מוכח להדיא דלפי' דמתיא אמרינן הואיל. וז"ל כפרות הרב"ם שהי"א טוס' עיין שם):

פרק ג מ"ה א"ה הכה. כתב חו"ט ותימא על כריב וכר"מ דטריי עד תסה. והפ"ל על פי מהל"ח כ"ס ח"מ דכתי' סגנות נעסות כוזנות משום דשגגת למוד עולה וזון וה"כ יריו כל כ"ה כיו כסדר עושה מויד. ואי"כ חטאי חיינו אפי' עשה תפלות כל השנה היה רק מירמם ונעשה כשגגות וה"כ שפיר מזהים אח"כ תפלותיו ווו דוקא כהנ"ג אכל בעני האתן אזי כשגג חטאים ולכן נעדי עד הכה ודו"ק:

פרק ח מ"ו חו"ט אין מאכליו. אי אינו מועיל רק דרך כגולה ואין עובדין על המצות ולכאורה ל"ע ממש' שבה דיואלין קבועי מן המומחה. וז"ל דקמי' תלוי בעת כ"ה א"ה זה דרכס ככל מו להלחין כסוגות לטעים אחר פעלם מהשם. והלמונה כהנ הוא סיכס